

BRĪVĀ LATVIJA

ISNN 0934-6759

2018. gada 28. aprīlis – 11. maijs

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 16 (1530)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

PAR SAPNI, KAS ĪSTENOJIES

Aprīļi viesnīcāi "Radi un Draugi" – 23 gadi

MĀRIS SLOKENBERGS

"Vēl viens sapnis" – tādu virsrakstu viesnīcas "Radi un Draugi" pirmā direktore Astrīda Jansone devusi grāmatai, kas bija veltīta viesnīcas 15 gadu jubilejai. Šķirstot grāmatas lappuses, izlašām viesnīcas dibinātāja un pirmā valdes priekšsēža Adolfā Sīla stāstīto par projekta pirmsākumiem. Protī, Anglijas Daugavas Vanagu pilnsapulcē 1993. gadā nolemts atvērt viesnīcu Rīgā. Tika uzsākta ziedoju mu un aizdevumu akcija. Kopā tika saziedoti 194 tūkstoši angļu mārciņu, no šīs summas 100 tūkstošus ziedoju si Anglijas Daugavas Vanagu fonda valde. Aizdevumos saņemts 88 500 mārciņu.

Par šiem līdzekļiem tika no-pirkts nams Vecrīgā, Mārstaļu

ielā 1, un uzsākta pārbūve viesnīcas vajadzībām. Vēlākajos gados viesnīcu paplašināja ar vēl divām mājām. Šodien viesnīcā ir 71 numurs, divas konferenču zāles un restorāns "Niklāvs", kam nosaukums dots, atminoties, ka Mārstaļu ielas namā savulaik bijusi izcilā mākslinieka Niklāva Strunkes darbnīca.

Viesnīcas atklāšana notika 1994. gada 25. martā. Tā sākās ar prāvesta Juļa Jurģa vaditu svētbrīdi. Prāvests uzsvēra, ka šim namam ir īpaša nozīme laikā, kad mūsu tauta ieiet jaunā vēstures posmā, atkal brīvībā, kā ceļoties no Burtnieku ezera dzelmes.

Jau pašā sākumā, viesnīcas pirmajos gados, Ādolfs Silis uz-

svēra, ka visa šī darba mērķis ir viesnīcas peļņu ieguldīt Latvijā – Latvijas bērnu atbalstam, it sevišķi Latgalē. Līdzīgus vārdus teica viesnīcas valdes loceklis Pēteris Pētersons – "Pelnīsim, lai palīdzētu Latvijai!" "Radi un Draugi" jau no pirmās pastāvēšanas dieinas to godam ir īstenojusi. Viesnīcas valde Anglijas DVF uzdevumā ir vienmēr atvēlējusi līdzekļus labdarībai.

Vislielākā DVF ziedoju mu daļa ir stipendijas studentiem ar Vītolu fonda gādību. DVF tieši no viesnīcas līdzekļiem ziedoju si vairāk nekā 600 tūkstošus eiro. Atbalsts jaunatnei ir viena no organizācijas prioritātēm.

Vēl viena nozīmīga prioritāte ir bijušie legionāri, kā arī atbalsts

Lestenes Brāļu kapu izveidošanā. DVF no viesnīcas līdzekļiem ziedoju si šim mērķim 70 tūkstošus eiro.

Kopumā Latvijai ziedoti vairāk nekā 1,8 miljoni eiro. Latvijas valsts Daugavas Vanagu fondam ir izteikusi pateicību, piešķirot dibinātājam Adolfam Sīlim Triju Zvaigžņu ordeni.

Viesnīcas darbinieki direktore Margaritas Plataces vadībā ir rokroka ar DVF viesnīcas valdi Ilzes Grickus vadībā strādājuši šos gadus ar lielu enerģiju, lai pelnītu un īstenotu DVF labdarības mērķus. Lielis paldies viņiem par to!

Ielūkojieties arī viesnīcas mājaslapā: www.hotelradiundraugi.lv

RADI UN DRAUGI ★★★★ VIESNĪCA • HOTEL **23 YEARS NIKLĀVS RESTORĀNS**

Kopā ar Jums jau 23 gadus!

Mārstaļu iela 3, Rīga, LV-1050, +371 67820200, reservation@draugi.lv

www.hotelradiundraugi.lv

Pret LELBĀL diskrimināciju

2. un 5. lpp.

Norvēģijas karalpāris Rīgā

3. lpp.

Franks Gordons par Krieviju

5. lpp.

Numura intervijā – kultūras ministre Dace Melbārde

7. lpp.

Par Latvijas himnu

9. lpp.

Brīvās Latvijas
saimē no sirds sveic
"Radu un Draugu"
saimi, kā arī pateicas
par nesavtīgo
atbalstu mūsu avīzei!

Lai darbi sekmējas,
lai mūsu mīļais nams
plaukst un zel!

9 770934

67501 8

16

PBLA atklāta vēstule

*par iecerētajiem grozījumiem
Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas likumā*

Augsti godājamais Valsts prezidenta kungs, ļoti cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze, augsti godājamais Ministru prezidenta kungs, godātie Saeimas deputāti!

Pasaules Brīvo latviešu apvienība (PBLA) un visas tās dalīborganizācijas vēlas paust ārzemēs dzīvojošās latviešu sabiedrības viedokli par iecerētajiem grozījumiem Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas likumā, kas šobrīd nodots izskatīšanai Saeimas komisijās.

Latviešu evaņģēliski luteriskā baznīca ārpus Latvijas (LELBĀL) daudzus gadu desmitus bijusi un joprojām ir mūsu tautas garīgā vienotāja trimdā un ārzemēs. Pēc neatkarības atjaunošanas gan Latvijas evaņģēliski luteriskā baznīca

(LELB), gan LELBĀL – abas vēsturiski un juridiski – bija pirmskaņa Latvijas brīvvalsts ev. lut. baznīcas tiesību pārmantotājas. Jau 1991. gadā abas baznīcas vienojās virzīties uz vienu apvienotu latviešu luterisko baznīcu, bet reālītē labi zināmu teoloģisko domstarpību dēļ šī apvienošanās diemžēl nav notikusi.

PBLA pilnībā nav pieņemami šobrīd iecerētie grozījumi Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas likumā, jo tie tiek izstrādāti priekšvēlēšanu gaisotnē, sarunās un likumprojekta izstrādē, nepieaicinot otru pusi – LELBĀL, turklāt likuma grozījumu preambulā paredzot LELB būt vienīgajai pirmskaņa Latvijas brīvvalsts ev. lut. baznīcas tiesību pārmantotājai, kā arī nepamatot iero-

bežojot LELB draudžu pašnotiekšanās tiesības, izvēloties savu baznīcas piederību (LELB vai LELBĀL).

Ar šādiem likuma grozījumiem Saeima nevajadzīgi iejauktos abu latviešu evaņģēliski luterisko baznīcu iekšējās attiecībās, pilnīgi nepamatoti vienu no tām valstiski pasludinot par likumīgu un ekskluzīvu pareizu, un tā vēl vairāk padziļinot eksistējošo domstarpību plaisiru un arī raisot plašāku neizpratni un sarūgtinājumu ārzemju latviešu sabiedrībā.

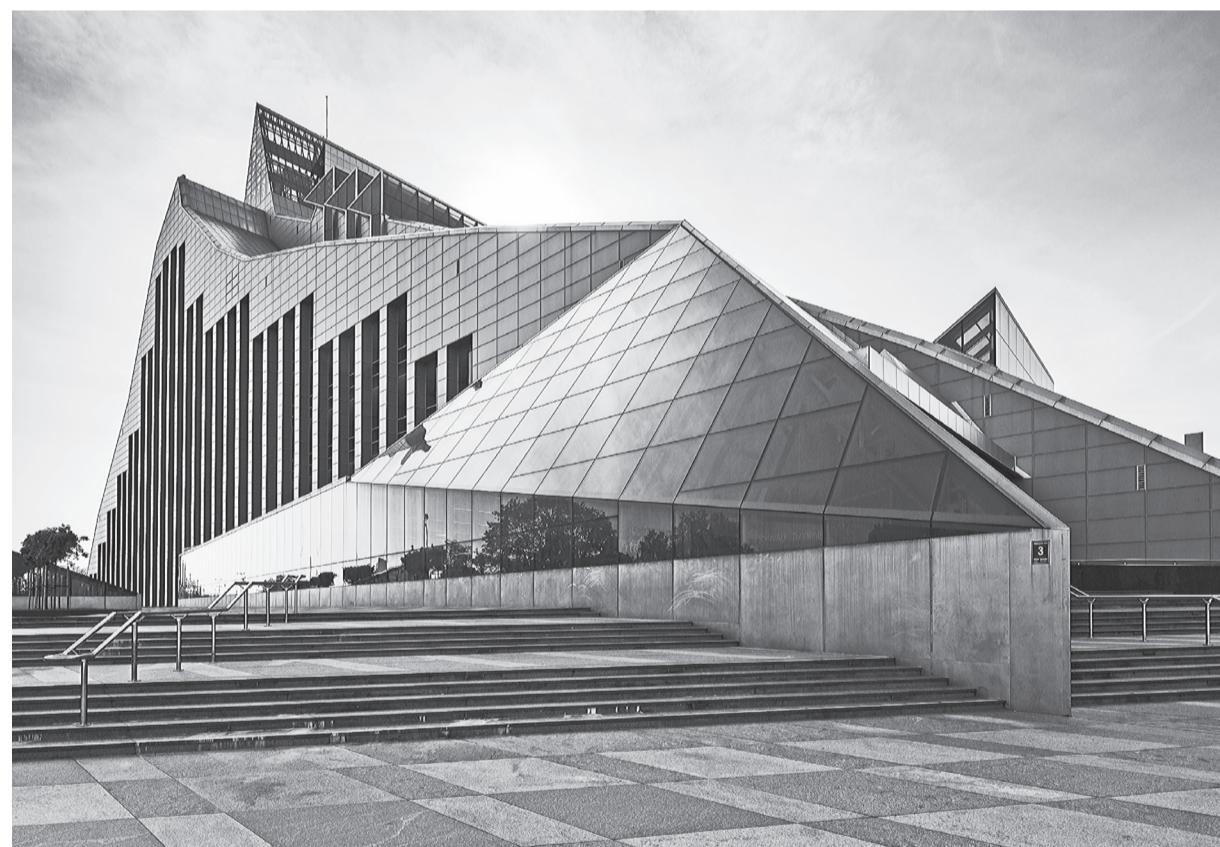
Ar patiesu cieni
Kristīne Saulīte,
PBLA priekšsēde

(Vairāk lasiet S. Benfeldes komentārā 5. lpp.)

SARMĪTE ĒRENPREISS-JANOVSKIS

Lai dzīvo Gaismas pils! – arī vēl neredzēta

Šorīt pie durvīm pieklauvēja mans kaimiņš. (Te jāpiemin, ka mūsu mazajā Anglijas ciemā Krikā mēs cits citu uzrunājam ar tu un vecāku dotā vārdā.) Lai gan nereti esam viesībās kopā tuksijuši dažu labu vīna glāzī vai, kad laiks tveicīgs un visiem tik kopā pasēdēt ārā, nevarēju tai bridī atminēties viņa vārdu. Tikai zinu – viņš ir rakstnieks, pats izdod savus darbus, kuŗus, kā pats saka, neviens nelasot. Laimīgā kārtā viņš uzsāka sarunu, kas risinājās šādi: "Es zinu, ka tu strādā pie latviešu avīzes, bet nezinu, vai tas ir vietējs apkārtraksts vai avīzite, tāpēc ienācu tev pajautāt – vai esi dzirdējusi par Latvijas jauno bibliotēku? Un ka tā saucas Gaismas pils?"

"Personīgi ne, bet zinu gan, ka viņu pazīst visa lasītprotošā latviešu tauta, kas dzīvojusi līdz Gaismas pils ilgajam grūtniecības periodam, dzemdībām un neparastajām kristībām ziemas vidū. Bet tev, kaimiņ, ir laba gaume, kā tu nonāci pie tāda goda?"

"Es piedero ūrijai *Designing Libraries*, kas izskata un novērtē bibliotēkas visā pasaule. Vai zini, ka architekts Birkerts šo brīdi ne piedzīvoja?"

"Gan jau viņš savā sirdī to zināja."

Tad pastāstīju, ka mana draudzene, dzējniece Marta Landmane, kas mit tepat blakus ciematā, sēdējusi ar viņu vienā skolassolā Rīgas Paraugskolas pamatskolā un ka viņa sodīta par plāpāšanu stundā un nosodīta ar ... sēdēšanu blakus zēnam! – Gunāram Birkertam – šito kaunu!!!

Jā, bet man taču pašai esot šī Gaismas pils jāredz. Paskaidroju, ka pirms divi gadiem tās piektajā stāvā svinēju sava vīra – rakstnieka Gunara Janovska simtgadi. Jautāju, vai kaimiņš pats tur bijis? Vēl ne, bet taisoties apciemot šovasar. Ieteicu viņam aizbraukt gan, lai ne tikai redz, bet arī izjūši varenās celtnes, par kuŗu viņš balsoja, auru. Tikai brīdināju uzmanīties no Rīgas bruģiem. Īss klusums, un mēs abi sākām smieties aizgūtnēm par šo mūsu dīvaino sarunu. Tad viņš steidzās prom, lai dotos uz Austriju līdzīgā uzdevumā – pētīt bibliotēkas.

"Nu, tā apmēram esmu jau dzirdējusi, bet kāpēc tu vaicā?" Tai brīdī izvilktu no grāmatu kaudzes 2017. gada Brīvās Latvijas izdotu kalendāru ar Rīgas ska-

LELB likumprojekts diskreditē diasporas organizācijas

Eiropas Latviešu apvienība (ELA) kritiski vērtē Saeimā iesniegto Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas likuma grozījumu projektu. Latvijas vēstures pagrieznu dēļ mūsu tautas garīgums gadu desmitiem kopts arī ārpus Latvijas robežām, LELBāL paspārnē. Augot tautiešu skaitam ārvalstīs, LELBāL arī tagad ir – un būs – nozīmīga loma mūsu piektā novada – diasporas – garīgajā dzīvē, atbalsta sniegšanā un latvietibas uzturēšanā, līdzās laicīgām diasporas biedrībām. Latviešu organizācijas ārvalstīs ir

neatraujama daļa mūsu tautas garīgās un pilsoniskās sirdsapziņas un uztur tautiešu iespējas dot savu artavu vai atgriezties Latvijā. Centieni ar likumu ie-grožot šo reālītati nenes Latvijas Simtgades gada cienīgu saliedētības un sadarbības vēstījumu un nesaskan ar topošā Diasporas likumprojekta mērķiem. LELB likuma grozījumu projekts ari rada jautājumus par Satversmes 99. pantā nostiprinātās valsts un baznīcas šķirtības praktisko jēgu likumdevēja izpratnē.

Eiropas Latviešu apvienība

Jauni darbi jaunajai valdei

Daugavas Vanagu fonda (DVF) jaunā valde satiekas uz pirmo valdes sēdi

No kreisās: Līnīte Zobens-East, Mārcis Jansons, Uldis Reveliņš, Aivars Sinka, Ilze Grickus, Krišs Ligers, Dace Dundure-Kluse, Mīks Vizbulis, Edīte Brauela

Jaunievēlētā DVF valde 22. aprīli satikās uz savu pirmo sēdi. Jaunajā sastāvā pirmo reizi pārsvārī ir latvieši no jaunākām pa-audzēm, kuŗi dzimuši Latvijā. No deviņiem valdes loceklkiem trīs ir dzimuši Anglijā, bet seši – Latvijā. No vēcākās un vidējās paaudzēs ir četri valdes loceklī, bet no jaunās pieci.

DVF valdes amati: Edīte Brauela – Mārketinga darba grupas locekle, Ilze Grickus – vicepriekšsēde, Informācijas nozares vadītāja, sekretāre, Mārcis Jansons – Mārketinga darba grupas loceklis, Krišs Ligers – biedrīzinis, ad-ministrators, Uldis Reveliņš – kasieris, Aivars Sinka – priekšsēdis, Rūdolfs Šulcs – Saimniecīkās nozares vadītājs, sadarbība ar SIF un Ārlietu ministriju sakarā ar projektiem, Mīks Vizbulis – Mārketinga darba grupas loceklis, Līnīte Zobens-East – Kultūras nozares vadītāja, Eiropas Latviešu apvienības pārstāvē.

Sēdē piedalījās arī Dace Dundure-Kluse, Revīzijas komisijas priekšsēde.

Valde savas darbības plānos ietvers ļoti aktīvu mārketinga

darbu, jo laba saziņa ar esošajām un potenciāli jaunām nodalām un biedriem palīdzēs īstenot valdes vīziju, kas uzsver vajadzību panākt ciešāku saiti starp DVF valdi un biedriem, kā arī paplašināt biedru loku jaunajā diasporas sabiedrībā. Tādēļ dibināta mārketinga darba grupa trīs cilvēku sastāvā.

Saimnieciskais darbs DVF īpašumos (Londonas nams, Straumēni un viesnīca "Radi un Draugi") jāturpina, lai būtu stabils finansiāls pamats organizācijai, kamēr sabiedriskais un labdarības darbs jāvirza tālāk.

Sēdes dalībnieki pārrunāja jau paveikto: delegātu sapulces, Kalpaka balles, Straumēnu talkas organizēšanu, plānotos darbus, piemēram, vēlēšanu iecirkņu izveidi DVF īpašumos, kā arī plānoto lielu apjoma sarīkojuma – "Diena Latvijai" rīkošanu 15. septembrī Straumēnos.

Sēdes dalībnieki arī pieņēma rezolūciju Latviešu baznīcas ārpus Latvijas (LELBĀL) atbalstam, pret tai nelabvēlīgajiem grozījumiem LELB likumā.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Norvēģijas kroņprince Mete Mārita un Norvēģijas kroņprincis Hokons sveic Latviju Simtgadē

Norvēģijas kroņprince Mete Mārita un Norvēģijas kroņprincis Hokons kopā ar Latvijas Valsts prezidentu Raimondu Vējoni un Ivetu Vējoni // Foto: Valsts prezidenta kanceleja

Šogad Latvijā par godu valsts Simtgadei gaidāmas vairākas Eiropas un Skandināvijas valstu karaļnamu vizites. 23. aprīlī Rīgā oficiālā vizītē ieradās Norvēģijas kroņprincis Hokons un kroņprince Mete Mārita.

Vizīte iezīmē Latvijas ciešo sadarbību ar Norvēģiju un būs īpaši veltīta Latvijas Simtgadei, tajā kroņprinci un kroņprincesi pavadīja Norvēģijas ekonomikas un zvejniecības ministra vietnieks Rojs Angelviks un Norvēģijas ārlietu ministra vietnieks Euduns Halvosens.

Pēc oficiālās sagaidīšanas ceremonijas pie Rīgas pils norisinājās Valsts prezidenta Raimonda Vējona, viņa sievas Ivetas Vējones un kroņprinča Hokona un kroņprinceses Metes Māritas divpusējā tikšanās. Vēlāk norisinājās abu pušu preses konference un notika svēnīga ziedu nolikšanas ceremonija pie Brīvības pieminekļa. Kroņprincis un kroņprince viesojās Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, kur kroņprincese pasniedza dāvanu Tautas grāmatu plauktam, apmeklēja Bērnu literatūras centru, kur kopā ar bērniem iepazīnās ar nupat Latvijā izdoto Hokona Ēvreosa bērnu grāmatu "Brūne".

Viesi no Norvēģijas tikās ar skolēniem no Ziemeļvalstu ģimnāzijas un Valmieras Pārgaujas ģimnāzijas, kuri izvēlējušies mācīties norvēgu valodu kā papildu svešvalodu.

Preses konferencē Valsts prezidents Raimondas Vējons teica: "Man ir patiess prieks šodien uzņemt Norvēģijas kroņprinci Honku un kroņprincesi Meti Māritu vizītē Latvijā. Šī tikšanās simbolizē Latvijas un Norvēģijas ciešo draudzību un labās attiecības, kā arī ir uzskatāma par īpašu pagodinājumu mūsu valstij tās Simtgadē. Latvijas iedzīvotāji augstu novērtē jūsu personisko klātbūtni šajos svētkos. Latviju un Norvēģiju jau izsenis vieno ciešas attiecības. Norvēģija bija viena no

pirmajām valstīm, kas deviņdesmito gadu sākumā līdztekus citām Ziemeļvalstīm atzina Latvijas atjaunoto neatkarību. Likumsakarīgi, ka kopš deviņdesmito gadu sākuma Latvijas un Norvēģijas divpusējās attiecības ir piedzīvojušas strauju attīstību. Norvēģija sniedza Latvijai atbalstu un nodevīgus padomus brīžos, kad mums bija jādara viss iespējams, lai veicinātu Latvijas integrāciju Eiroatlantiskajā telpā. Ar mūsu draugu atbalstu to esam sekmīgi paveikuši. Šodien mēs pateicamies Norvēģijai par atbalstu, kas tiek īstenopts ar Eiropas Ekonomiskās zonas un Norvēģijas finanču instrumenta palīdzību. Ir pabeigli nozīmīgi projekti, lai atbalstītu nevalsts organizāciju darbību, izglītību, reģionālo attīstību un zāļas tehnoloģijas, lai mazinātu klimata pārmaiņas, kā arī saglabātu kultūras mantojumu. Esmu gandarīts, ka šāda veida sadarbību mēs arī turpināsim. Tāpat mēs sakām lielu paldies Norvēģijai par piešķirto finansējumu Rīgas Juridiskās augstskolas padzīlinātajai programmai, kas veltīta ES tiesībām un ekonomikai un būs pieejama daļniekiem no Eiropas kaimiņattiecību politikas valstīm, Centrālāzijas un Rietumbalkāniem. Šī sadarbība sniedz reālu ieguldījumu plašāk Eiropas kaimiņu reģiona attīstībā. Mūsdienās abas valstis ir ļoti ciešas partneres Baltijas un Ziemeļvalstu reģionā. Esam uzticīgi sabiedrotie NATO. Šīs dienas sarunā es pateicos Norvēģijai par ieguldījumu Baltijas reģiona drošībā – dalību NATO paplašinātajā klātbūtnē Lietuvā un NATO Gaisa telpas patrulēšanas operācijā Baltijas valstis. Ar gandrijumu jāsaka, ka mums ir ļoti laba sadarbība ar mūsu Nacionālajiem Brunotājiem spēkiem, ne tikai Afganistānā ISAF misijas laikā, bet arī pašlaik.

Norvēģijas kroņprincis Hokons sveica Latviju valsts Simtgadē, norādot, ka Latvijas cilvēki parādījuši lielisku apņemšanos savas valsts

neatkarības nodrošināšanā. Viņš uzsvēra, ka notikusi auglīga diskusija ar Valsts prezidentu un tikuši apspriesti reģionālās drošības, ekonomiskās un biznesa attīstības jautājumi. Hokons apliecināja, ka Latvija un Norvēģija ir tuvi sa biedrotie un partneri, kam ir cieša sadarbība un lieliskas divpusējās attiecības. Kroņprincis vērsa uzmanību, ka vairāk nekā 300 Norvēģijas kompanijas reģistrētas Latvijā un vairākas latviešu kompānijas darbojas arī Norvēģijā, tajā pašā laikā ir teju 10 000 latviešu, kas strādā Norvēģijā un sniedz būtisku ieguldījumu Norvēģijas ekonomikā. Viņš uzsvēra, ka šodien notiekos Latvijas – Norvēģijas biznesa forums palīdzēs izveidot vēl ciešākas biznesa saites starp abām pusēm, un Norvēģijas mērķis ir attīstīt inovācijas un biznesu, lai diversificētu ekonomiku valsts kļūtu mazāk atkarīga no gāzes un naftas produktiem. Šī iemesla dēļ Norvēģija ir ļoti ieinteresēta mācīties no citiem un dalīties arī savās zināšanās.

Hokons minēja, ka sadarbība starp abām valstīm ietver daudz sektorus, tostarp *people-to-people* kontaktus. Tāpat Norvēģija lūko pastiprināt sadarbību finanču noziegumu novēršanā un brīvu un neatkarīgu mediju stiprināšanā.

Vizītes laikā tika pārrunāta arī arestētā Latvijas zvejas kuģa *Senator* lieta. Ārlietu ministrijas pārstāvji šo jautājumu ar Norvēģijas pārstāvjiem pērn jau bija apsprieduši arī citu tikšanos un sarunu laikā. Ekonomikas ministrs Arvils Ašeradens (*Vienotība*) tikšanās laikā ar Norvēģijas tirdzniecības, rūpniecības un zivsaimniecības valsts sekretāru Roju Angelviku vienojies, ka situācija saistībā ar sniega krabju zveju Svalbāras ūdeņos pēc iespējas ātrāk laikā jāatrisina. Tikšanās laikā pārrunāja līdz šim iestenotās divpusējās ekonomiskās sadarbības jautājumus, kā arī iespējas sadarbības paplašināšanai.

VĒSTNIECĪBU ZINĀS

JAPĀNA. Latvijas valsts Simtgades svinību programmas ietvaros ar Kobes pilsētas domes un Kobes universitātes atbalstu, laikā no 19. līdz 29. aprīlim Kobes pilsētas domes telpās skatāma Latvijas arhitektūrai veltīta izstāde *Latvia. Architecture at Convergence*. 19. aprīlī notika izstādes atklāšanas sarīkojums, kurā piedalījās Kobes pilsētas mērs Kizo Hisamoto un Latvijas vēstniece Japānā Dace Treija-Masi. Vienlaikus Kobes pilsētas domē tika rikots Latvijas un Japānas attiecībām veltīts seminārs, kurā ar lekciju par Latvijas vēsturi un kultūru laikmetu griežos atklāja vēstniece Dace Treija-Masi. No Kobes izstāde turpinās ceļu uz Osaku, kur laikā no 7. līdz 18. maijam tiks izstādīta *Kwansei Gakuin* universitātes telpās.

POLIJA. 17. aprīli Latvijas vēstniecības telpās Varšavā notika vairāku Polijas augstskolu studentu tikšanās ar Latvijas vēstnieku Edgaru Bondaru. Studenti vēstniecību apmeklēja Varšavas Ekonomikas augstskolas Ārējo attiecību klubā projekta ietvaros. Viņu vidū bija topošie juristi, vēsturnieki un filologi no dažādām Varšavas un Krakovas augstskolām. Projekts paredz iepazīšanos ar Polijas ārlietu dienesta, ārvalstu vēstniecību darbu un pieredzi un domātās topošajiem diplomātiem. Vēstnieks iepazīstināja tikšanās dalībniekus ar Latvijas – Polijas attiecību vēsturi, divpusējām attiecībām, abām valstīm kopīgām norisēm un vēsturiskām personībām, kurās atstājušas pēdas abu valstu vēsturē. Īpašu interesē jauniešos izraisīja Latvijas pieredze eiro valūtas ieviešanā, dalībā NATO, kā arī Latvijas kultūras norises, īpaši, Dziesmu un deju svētki. Jautāti par to, ar ko Latvija atpazīstama Polijas jauniešu vidū, atbildes saistījās galvenokārt ar ātri attīstošos ekonomiku, skaisto dabu, draudzīgiem cilvēkiem un bagātu kultūras mantojumu. Studentu sajūsmu izpelnījās īpašais cienasts – Latvijas rupjmaize ar medu.

ITALIJA. 17. aprīli Latvijas vēstnieks Italijā Artis Bērtulis un vēstniecības darbinieku kopa iepazīstināja ar Latviju un vēstniecības darbu Romas Dēmokrita zinātniskā liceja skolēnu (*Liceo Scientifico Democrito, Classe 3E*). Tika sagatavota īpaša programma, lai nodrošinātu skolēnu pilnvērtīgu iesaisti "Globālās darbibas aģentūras" (*Global Action agency*) projektā "Diplomātijas izglītība" (*Diplomacy Education*). Skolēni ar lielu interesē uzsklausīja prezentācijas, iesaistījās aktīvitatēs un uzdeva precīzējošus jautājumus. Sarīkojumā vēstniecībā piedalījās arī liceja skolotāja un "Diplomātijas izglītības" projekta pārstāvji. 18. janvāri Italijas ārlietu un starptautiskās sadarbības ministrijā, piedaloties ministram A. Alfano, tika oficiāli uzsākts "Diplomātijas izglītības" projekts. "Globālās darbibas aģentūru" sponsorē Italijas Ārlietu un starptautiskās sadarbības ministrija un atbalsta ANO aģentūras Italijā. "Diplomātijas izglītības" ietvaros skolēni iepazīstē kādu no valstīm, diplomātijas darba specifiku, piedalās kādā no attiecīgās valsts vēstniecības organizētajiem sarīkojumiem un sagatavojas sarunu vešanas simulācijai kādā no ANO aģentūrām Italijā (*GAMUN – Global Action Model United Nations*), pārstāvot attiecīgo valsti.

Antarktīdas ekspedīcijas

dalībnieki atgriezušies Latvijā

Latvijas ģeologi Kristaps Lamfers, Jānis Karušs un Māris Krievāns februārī devās ekspedīcijā uz Antarktīdu. Komandas uzdevums ekspedīcijas laikā bija veikt Antarktīdas pussalas un apkārtējo salu ledāju biezuma un iekšējās struktūras mērījumus, kā arī izveidot 3D modeļus turpmākiem pētījumiem. Zinātnieki pētīja uz ledājiem mītošos mikroorganismus un augšņu veidošanās procesus, kā arī iezu un nogulumu veidošanās apstāklus.

Latvijas Universitātes ģeologi 18. aprīlī atgriezās mājās pēc vai-rāk nekā divu mēnešu pētījumiem Antarktīdā. Antarktīdas vilinājums ir tik spēcīgs, ka, tikko atgriezušies, viņi jau kaldina plānus par atgriešanos baltajā aukstajā kontinentā.

Skarbatos klimatiskajos apstākļos izdevies izpildīt visus iecerētos ekspedīcijas uzdevumus. "Mēs veicām mērījumus uz Arģentīnas salu archipelāga ledus kupola ar ēgoradaru. Nomērījām ledāja bie-

zumu un iekšējo struktūru. Veicām salu aerofotografēšanu. Tas galvenais uzdevums. Ievācām dažādus paraugus. Augsnēs paraugi. Nogulumu paraugi. Tos analīzēs Latvijā un ārzemēs," stāsta ekspedīcijas dalībnieks Kristaps Lamfers.

Ekspedīcija bijis pamatīgs norūdījums. "Bija gan emocionāli, gan fiziski grūti. Smagākā ekspedīcija. Morāli arī bija grūti pavadīt laiku slēgtā kompanijā, un arī fiziski 12 stundas katru dienu strādāt. Antarktīdas daba ar savu skarbu – vēju, puteņiem, lietu – tas ir tāds pamatīgs norūdījums," atzīst pētnieks Māris Krievāns.

Līdz pat pēdējam brīdim viņi nezināja, kad atgriezīsies. Viņi varēja tur iestāgt uz ilgu laiku, jo Antarktīdā jau sākusies ziema, un kuģu satiksme ir apstājusies. Pētniekiem ļoti paveicās, ka viņus uzņēma amerikāņu ledlauzis.

"Mums ir plāns – visticamākais, pēc diviem gadiem atgriezties vai nu pie ukraiņiem, varbūt mēģināt ar kādu citu valsti arī izvērst sadarbību. Jo tur ieraudzījām daudz iespēju, kur mēs varam pētīt arī globāli svarīgus jautājumus un iesaistīties globālu problēmu risināšanā," atlāj ekspedīcijas dalībnieks Jānis Karušs. Pētnieka dziļvesbiedrei Sandrai Karušai gan pretrunīgs skatījums par turpmākajām ekspedīcijām: "Es ceru, ka šī varbūt būs pēdējā tāda mēroga ekspedīcija. No viena skatpunkta. (Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Bet karjeras ziņā gribētos, lai varbūt ir arī kādi lielāki mērķi. Bija bail, ka kaut kas var nojet greizi. Bet sevi [sapnī] dzīvē ir jārealizē. Un to mēs kā sievietes saprotam, ka nevienu nevar aizturēt, sapni realizējot."

Aizbraukt un strādāt Antarktīdā pētnieki varēja, pateicoties Latvijas Universitātes fonda un mecenātu atbalstam. "Tas ir viens no 60 projektiem, kas ieguvis atbalstu arī sabiedrībā. Klasiski ir pieņemts, ka pētnieki ir klasiski akadēmiski, ne vienmēr var sabiedrībai izstāstīt. (...) Tas ir tas, kas vajadzīgs Latvijai – izvairīties no provincialisma, domāt plašāk un sajusties kā pasaules pilsoniem.

Priekšā vismaz gads, lai analizētu mērījumu datus un uzrakstītu zinātniskas publikācijas. Kā uzsvēr pētnieki, ekspedīcija bija vien pirmais lielais solis polāro pētījumu jomā. Ar iegūto pieredzi LU Geografijas un Zemes zinātnu fakultātes zinātnieki turpmāk varēs lidzvērtīgi sadarboties ar citu valstu polārpētniekiem.

Pēta latviešu diasporas saknes Jonišku apkaimē

13. un 14. aprīlī tika īstenots Latvijas Ārlietu ministrijas atbalstītais Diasporas projekts, ekspedīcija Latvijas Universitātes profesores Janīnas Kursītes vadībā, padziļināti apzinot latviešu diasporas saknes Jonišku apkaimē. Ekspedīcijā piedalījās Latvijas Universitātes pārstāvji – Humānitāro zinātnu fakultātes docente Jolanta Stauga un pētnieks Ingus Barovskis, kā arī antropoloģe, fotografe Elīna Kuršīte; Lietuvas universitāšu pārstāvji – Klaipēdas universitātes zinātnieks dr. Ernests Vasiļausks, Vietautu Dīžā universitātes doktorante Aukse Noreikaite un Aukštaitijas Nacionālā parka speciāliste dr. Giedre Šukite.

Ekspedīcijas dalībniekus laipni uzņēma, izmitināja un rūpējās par viesu labsajūtu Jonišķu laviešu biedrības "Avots" ilggadējā vadītāja Natālija Franckaitiene. Projekta reālizāciju līdzfinansē Latvijas vēstniecība Lietuvā un Lietuvas valdības Mazākumtautības departaments.

Latvijas Universitātes un Klaipēdas universitātes zinātnieki vairākās ekspedīcijās jau iepriekš bija apsekojuši 17. gadsimtā dibinātās latviešu kolonijas vietu Jonišķu rajonā, kas latviski dēvēta par Dundurmuižu. Šīs muižas pirms išpašnieks bija Kurzemes hercoga padomnieks un sūtnis koloniju jautājumos Anglijā Trankevičs. Pēc viņa iniciatīvas no Kurzemes un Zemgales hercogistes uz Dundurmuižu un tās apkaimi pārcēlušies vairāki tūkstoši latvieši, izveidojot latviešu salīnu. Pirmās brīvalsts gados šajā apkaimē dzīvoja aptuveni 500 latvieši. Apkaimē darbojās viena latviešu skola. Pēc

otrā pasaules karā Dundurmuižas apkaimē dzīvojošie latvieši pakāpeniski izklidēti, ko veicināja deportācijas, karš, smagie kolchozu laiki, pārcelšanās uz Latviju vai citviet Lietuvā, arī emigrācija uz Rietumiem.

Šī gada 13. un 14. aprīļa ekspedīcijas dalībnieki savu ceļu uzsāka Jelgavā, apmeklējot latvieti Gunu Dagdu-Sili un iepazīstoties ar viņas personīgu archīvu par vecāku dzīvi Dundurmuižā, Jonišķos. Alkišķos pie Rasmas Vasilīnienes un Paula Švāgera ekspedīcijas dalībnieki ieguva būtisku informāciju par Dundurmuižas iedzīvotājiem un to izcelsmi no baznīcas archīva par laika posmu no 1834. līdz 1940. gadam. Pētnieki apmeklēja gan bijušo gredzno Dundurmuižas ēku, gan Dundurmuižas apkārtnes kapsētas, kur kapakmeņos iegravētie latviskie personvārdi sniedz liecības par plašo latviešu apdzīvotību Jonišķu apkaimē. Par apkārtni un tās vēsturi stāstīja Jonišķu latviete Emma Duncis-Steponavičiene. Ekspedīcijas laikā tika iegūts plašs materiālu klāsts, kas paver milzīgas izpētes iespējas un lielu darbu, kas jāpaveic nākotnē. Ekspedīcijas dalībnieki vienojās par zinātnisko konferenci šī gada decembri Jonišķos, kuŗā tiks prezentēta saņāktā materiālu izpēte un elektroniskais katalogs ar iegūto vēsturisko foto digitalizāciju. Projekta rezultātā paredzēts izdot grāmatu "Lietuvas latvieši. Dundurmuiža". Ekspedīcijas iegūtie materiāli apliecinā, ka Dundurmuiža un tās apkaimē, ietverot pašus Jonišķus, ir spilgtā daļa no latviešu diasporas pieredzes. Ekspedīcijas vadītāja Janīna Kursīte-Pakule uzsver, ka Dundurmuižu var uzlūkot par vienu no vecākajām, ja ne pašu vecāko latviešu koloniju.

Latvijas goda konsuls Jordānijā sanem Francijas lauksaimniecības sasniegumu ordeni

Latvijas goda konsuls Jordānijā Haleds Mikdadi kļuvis par Francijas Lauksaimniecības sasniegumu ordeņa (*L'ordre du Mérite agricole*) kavalieri. Ordenis pasniegts par izcilu starptautisku ieguldījumu lauksaimniecības attīstībā, pildot Agrimatcokompanijas prezidenta amata pienākumus.

Agrimatco ir lauksaimniecīkās ražošanas kompanija, kas speciālizējas sējumu aizsardzībā pret kaitēkiem, minerālmēslojuma, sēklu, veterināro produktu un lauksaimniecības instrumentu ražošanā. Agrimatco kompanijai ir filiāles vairāk nekā 50 pasaules valstis, tai skaitā Latvijā. Haleds Mikdadi ir Latvijas goda konsuls Jordānijā kopš 1997. gada. Viņa uzņēmums jau 20 gadus sekmīgi strādā arī Latvijā. Goda konsula amatā viņš ar izlases spēlētāju parakstiem un Alonas Ostapenko dāvātā tenisa bumbiņa ar autografu), lieliskām

gada 8. novembrī atbalstījis *Kremerata Baltica* koncertu Jordānijas galvapslētā Ammānā. 2017. gadā kļuva par pasaules goda konsulu asociācijas FICAC Rietumāzijas grupas vadītāju.

Latvijas Okupācijas mūzejs jau otro gadu sadarbībā ar Kultūras ministriju, Eiropas Parlamenta deputātiem rīko konkursu 7. – 12. klašu skolēniem "Cīvēki – Latvijas novadu dārgumi", kurā mērķis ir apzināt cīvēkus, kuri pēdējo 100 gadu laikā ar savu darbu ir vairojuši sava novada slavu, ir izcili sava aroda pratēji, bet viņu ieguldījums ne vienmēr ir godā celts vai zināms Latvijas mērogā. Konkurss norit trīs kārtās. Vispirms pilsētās un novados, tad regionos, bet 9. maijā 3. kārtā Rīgā. Labāko darbu autori saņems celazīmi uz Eiropas Parlamentu Briselē.

Latvija 100 =

Latvijas Institūts (LI) un biedrība "VSK Noskrien" 5. maijā aicina ikvienu piedalīties iniciatīvā "Izskrien Latviju pasaulē", iziejot/izskrienot Latvijas kartes kontūru. Aicināti izmantot jau sagatavotos maršrutus, kas atrodami tiekeli *latvia.eu*, vai arī skrējēju iecienītās aplikācijas un izveidot savu maršrutu kādā no pasaules pilsētām vai Latvijā. Pēc tam esat laipni aicināti dalīties ar fotografijām un maršrutu kartes ievietot sociālajos tīklos, pievienojot tēmturi "#izskrienLatviju" un pavadošo tekstu svešvalodā, ka šis piedzīvojums veltīts Latvijas Simtgadei. Latvijas kontūru var izskriet, piemēram, piemājas parkā jebkurā sev tīkamā laikā, aicinot pievienoties arī darba biedrus, kaimiņus un paziņas. Iniciatīva aizsākās pērn, un skrējieni, gājieni un riteņbraucieni notikuši vairāk nekā 20 valstīs un 40 pilsētās, kur ir latviešu kopienas.

Dziesmu svētki un debesmanna – raibāk no labdarības izsolēm tiešsaistē

Lielbritanijā reģistrētā labdarības organizācija *Giving for Latvia* nupat palaidusi attāluma labdarības izsolē tiekeli, kas beigās 10. maijā ar labdarības balli Londonā. 100% izsolē savāktās summas nonāks bērnu un jauno māmiņu krizes centru un bērnu ar speciālām vajadzībām biedrību Latvijā atbalstam.

Kur gan citur, ja ne *Giving for Latvia* labdarības izsole var atrast tādu neticamu klāstu ar lietām, kas eksistē tikai vienā eksemplārā (Roberta Bukarta dāvātā hokeja nūja ar izlases spēlētāju paraksti un Alonas Ostapenko dāvātā tenisa bumbiņa ar autografu), lieliskām

SPILGTS CITĀTS

Pret katru valsti Krievijai ir izstrādāts atšķirīgs scēnārijs...

Žurnālā *Sestdiena* Egils Zirnis intervējis Latvijas Ārpolitikas institūta pētnieku Māri Andžānu par politiskajiem notikumiem pasaulei, kā arī par pašreizējo situāciju mūsu attiecībās ar lielo Austrumu kaimiņu un Krievijas rīcības prognozēšanu. Mūsu lasītajiem sniedzam dažus sarunas fragmentus.

Vai mēs tagad varam prognozēt, kuras vājās vietas Krievija pirms Saeimas vēlēšanām izmants Latvijā?

Tās būs tradicionāli vājās vietas – dažādi viedokļi sabiedrībā, kas balstās dažādā vēstures izpratnē, dažādas informātīvās telpas, kādās dzīvo Latvijas iedzīvotāji, un metodes noteikti būs pielāgotas Latvijas situācijai. Pret katru valsti Krievijai ir izstrādāts atšķirīgs scēnārijs. (...) Atcerēsimies, kad pirms Ukrainas krizes Baltijas valstis stāstīja, ka Krievija rada draudus un tai nevar uzticēties, Rietumos Baltijas valstis tika uzlūkotas lielākoties kā paranoidālas un rusofobas valstiņas, kurām, ja ir ko teikt, tad tikai par Krieviju. Šobrīd Krievija ar savu aktīvo darbību ārvalstī ir aizgājusi par tālu, un nevienam vairs nav šaubu ne par Krievijas iejaukšanos vēlēšanās un referendumos, ne par Ukrainu, ne Siriju. Ir pilnīgi skaidrs, ka Krievija spēlē savu spēli, kas iet pret rietumvalstu interesēm, un arī metodes, ar kādām tā darbojas, nav pieņemamas. Krievija patlaban ir aizņemta ar daudziem citiem jautājumiem.

Bet tas jau nenozīmē, ka Krievija nemēģinās ietekmēt Latvijas parlamenta vēlēšanas?

Protams. Mēģinājumi būs, un nevajag jau pieņemt, ka uzreiz vēlēsies tādu vai citādu parlamenta sastāvu vai valdību. Krievija, kā redzam, var būt pietiekami pacietīga un izšaut īstajā mirklī, var ilgi akumulēt atbalstu savai politikai. (...) Pret Latviju tiks izmantoti arī ekonomiskie līdzekļi. Noteikti būs arī mēģinājumi diskreditēt Latviju kibertelpā gan vietējā, gan starptautiskā mērogā.

Bet diskreditēt Baltiju Krievijai tagad būs grūtāk nekā agrāk.

Labā lieta ir tā, ka Baltijas valstis tagad var teikt: "Mēs taču teicām, ka Krievijai nevar uzticēties, tā ir revolucionāristiskā un agresīva lielvara." Mums vairs nav jāsakaidro, kas ir Krievija. Minuss varētu būt tas, ka, lai gan rietumvalstis labi apzinās Krievijas radītos riskus, riska avots jau skar pašas šīs valstis, un Baltijas valstis aiziet otrajā plānā.

Un mēs pastāvam kā neatkarīgas valstis, tikai pateicoties amerikāņu sarkanajām līnijām.

ASV drošības garantijas ir vienīgās, ko Krievija respektē. Trīs ceturtādās NATO aizsardzības izdevumu ir ASV izdevumi. Nav daudz valstu bez ASV, kas iespējamas agresijas gadījumā varētu Latvijai palīdzēt. Jautājums arī ir, kas gribētu mums palīdzēt, ja tāda situācija pienāktu. Šobrīd situācija gan mums ir daudz labāka nekā 2013. gadā, kad sākās Ukrainas notikumi.

dāvanām sev un saviem mīļajiem un pieredes dāvanām, kas ļauj baudīt Latvijas labumus (dziesmu svētku, koncertu un atrakciju biles, balvas gardežiem, literātūras mīlotājiem, rotas, dzērieni, godalgotās galda spēles un daudz kas cits). Kā katru gadu izsolē atbalsta arī Latvijas vēstniecība Lielbritanijā, tradicionāli dāvinot izsolei balvu, kas saistīta ar karalisko ģimeni. Šīgada balvu vēstniecība pagaidām gan vēl tur noslēpumā. Varam vienīgi minēt, ka tas varētu būt dubultnieks dāvanai prinča Viljama un Keitas bēriņam vai dubultnieks prinča Harija un Meganas kāzu dāvanai?

Sogad balles organizātoriem ir arī jauns partneris *debesmanna.com*. Šī labdarības organizācija atbalsta mamma Latvijā, kurās saslimušas ar pirms un pēcdzīmību depresiju. Pateicoties tiesi *debesmanna.com*, visām neticāmajām izsoles balvām pievienojusies arī varena 3 kg kaste – ar kvalitatīvu mannu perfektas debesmannas pagatavošanai – eksotiku, lieliskām

ko Lielbritanijā nemaz nevar iegādāties.

Labdarības balles un izsoles organizācijas brīvprātīgie rīko jau desmito gadu. Tas ļauj atbalstīt tos bērnus Latvijā, kuŗiem dzīvē klājies visgrūtāk. 7 Latvijas Bērnu fonda paspārnē esošajos reģionālajos krizes centros vien katru gadu īslaicīgu mājvietu sev atrod aptuveni 1200 bērnu, kuŗi cietuši no emocionālās, fiziskas vai seksuālās vardarbības savā ģimenē. *Giving for Latvia* rēgulāri rīko projektu grantu konkursus, lai atbalstītu šos centrus. Mantas, ko lūguši krizes centri, ir visdažādākās – sākot no bumbiņu vannām, galda spēlēm un sporta inventāram līdz pat fotoaparātūrai miesas bojājumu nofiksēšanai un intervjū lellēm seksuālās vardarbības gadījumiem. Pateicoties ziedotāju atsaucībai, pēdējos gados izdevies arī vairāk atbalstīt biedrības bērnus ar speciālām vajadzībām. Apmaksā speciāla vingrošanas aparātūra un ekskursijas.

Zīnas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Divējāds “krievu pasaules” skatījums

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Maskavā ir aptuveni 14 miljoni iedzīvotāju, un Krievijas galvaspilsētas mērs Sergejs Sobjaņins pilnvaru un slodzes zinā var justies itin kā vidēja apjomā valsts premjērministrs. Vladimiram Putnim un viņa galnam ar Sobjaņinu jārēkinās, viņš Kremlim vajadzīgs, un tāpēc, iespējams, viņš var atļauties zināmas valības. Nesen, piemēram, Sobjaņins, ignorējot “kremliešu” kurnēšanu, atļāva sarīkot pašā Maskavas centrā, pat ierobežojot satiksmi, 4000 demonstrantu gājienu pirms trīs gadiem noslepkavotā demokrātiskā politiķa Borisa Nemcova piemiņai.

Un 13. aprīlī viņš apliecināja zināmu brīvdomību un prasmi ieraudzīt plašākus apvāršus, iepazīstinot medijus un plašo sabiedrību ar nupat pabeigto lielas

un modernas ēkas būvi, kuŗā mājos Aleksandra Solženicina vārdā nosauktais *Dom russkogo Zariubežja*. Jēdziens “russkoje Zarubežje” ir grūti latviskojams: tā nav vienkārši diaspora vai “ārzmēs mītošo krievu” kopums. Ar šo jēdzienu pieņemts apzīmēt starpkaru posma divās desmitgadēs izveidojušos krievu emigrāciju, kuŗas pārstāvji bija bēguši no “sarkanās varas”, kas nostiprinājās bolševiku apvērsuma rezultātā. Šīs emigrācijas centri bija vispirms Parīze, kādu laiku Berlīne un pēc Otrā pasaules karā – ASV. Šīs emigrācijas iespaidīgo ieguldījumu pasaules kultūrā, filosofijā, zinātnē īpaši uzsvēra Maskavas mērs šajā pasākumā.

Šīs emigrācijas diapazons, varētu teikt, sniedzas no komponista Igora Stravinska līdz rakst-

niekam, Nobeļa prēmijas laureātam Ivanam Buņinam. Bez Parīzes un Berlīnes te jāpiemin arī Prāga, Belgrada, tālā Harbina un, protams, Rīga ar leģendāro laikrakstu *Segodņa* – labāko krievu avīzi ārpus PSRS.

Pasākuma organizētāji ielūdza pēc šī mūzeja/archīva/bibliotēkas svinīgas atklāšanas, kas paredzēta šī gada 11. decembrī – Aleksandra Solženicina 100. dzimšanas dienā – krievu valodas un kultūras cienītājus no visas pasaules apmeklēt šo celtni “Taganskas pakalna virsotne” – tā būs jūsu māja, jūsu nams. Te jāpieemin, ka eksposicija būs veltīta arī pagājušā gadsimta 60. gadu disidentiem, kuŗi tagad Putina Krievijā daudziem imperistiem nav pa prātam.

Acīmredzot šī Nama iniciāto-

riem jēdziens “krievu pasaule” rādās citādi nekā Putininam un viņa propagandas aparātam, kas tiecas visā pasaule zem “Krievu pasaules” karoga pulcināt divgalvaina ērgla imperijas atjaunošanas piekritējus, kuŗi, atšķirībā no starpkaru emigrācijas žultaini nīst “satrunējošos Rietumus”.

Iespējams, ka jaunas, pasaulei atvērtas, brīvdomīgas “krievu pasaules” asni jau dīgst, piemēram, Rīga, kur apmeties publicists un sabiedriskais darbinieks Dmitrijs Savins, kuŗš kā apzinīgs disidents 2015. gadā pameta Krieviju un apmetas Latvijā, kur 2016. gadā saņēma politiska bēgla statusu.

Viņam ir svētīgs nodoms – apzinoties, ka Latvijā dzīvojošo krievu vidū diemžēl pārsvārā ir Putina “karsēji”, tomēr apzināt un pulcināt tos, īpaši jaunākā

gadu gājuma cilvēkus, kuŗi ir lojāti Latvijai un jūtas kā eiropieši.

Dmitrijs Savins izveidojis iniciatīvas grupu ar mērķi – nodibināt “Asociāciju krievu pilsoniskās sabiedrības un krievu emigrantu atbalstam”.

Neaizmirīsim, ka patlaban Latvijā atraduši gan patvērumu, gan darba lauku ne mazums po-

litisko emigrantu no “Putinijs”. Ipaši te var nosaukt mediju grupu “Meduza”, kuŗa lūko gan ārpus Krievijas, gan pašā Krievijā sasniegt atsaucīgu auditoriju, kuŗu tiecas apstulbināt RT, “Sputnik” un citi Kremļa rupori.

Divējādas “krievu pasaules”.

Arī te ir pretstāve. Turēsim ikšķīkus par tādiem kā Savins un cērēsim, ka Sobjaņins saglabās kaut kripatiņu stājas.

SALLIJA BENFELDE

Par vēlmi diskriminēt Latvijas evaņģēliski luterisko Baznīcu ārpus Latvijas

19. aprīlī, 49 Saeimas deputātiem balsojot “par”, komisijām tika nodots likumprojekts “Grozījumi Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas likumā”, kuŗā Latvijas evaņģēliski luteriskā baznīca (LELB) atzīta par vienīgo luteriskās baznīcas tiesību pārmatotāju. Likumprojektā ir vēl kāda interesanta niance – faktiski nav iespējams izstāties no LELB. Protī, gadījumā, ja draudzes sapulcē tiek pieņemts lēmums, ka draude pārstāj darboties kā LELB piederīga draudze, tad ir uzskatāms, ka draudzes locekļi ir individuāli izstājušies no baznīcīai piederīgas draudzes un tā tiek likvidēta. Tā teikt, ja gribi būt luterānis, tad vienīgais veids, kā to Latvijā darīt, ir piederēt LELB, pretējā gadījumā nebūs ne baznīcas, ne draudzes un būsi kaut kas līdzīgs sektantam. Par Latvijas evaņģēliski luterisko baznīcu ārpus Latvijas (LELB) likumprojektā nav ne vārda. Vēl jāpielībst, ka likumprojekta iesniegēdzēji: Ringolds Balodis, Gaidis Bērziņš, Imants Parādnieks no Nacionālās apvienības (NA), Nellija Kleinberga no Latvijas Reģionu apvienības (LRA), Jūlija Stepanenko no *Saskaņas*, Augus ts Brigmanis no Zaļo un zemnieku savienības (ZZS) frakcijas un tagad jau pie frakcijām nepiede rošais deputāts Gunārs Kūtris ir konsultējušies gan ar LELB dažādām institūcijām, gan ar Romas katoļu baznīcu, bet ne ar vienu LELB pārstāvi. Vārdus sakot, LELB tapušais un minēto deputātu iesniegtais likumprojekts pasaka, ka LELB nav nekāda sakara ar Latviju un Latvijas luterāniem. Balsojumā par

šī likumprojekta nodošanu komisijām un tātad virzīšanu tālāk pieņemšanai Saeimā balsoja visi klātesošie NA deputāti, 13 deputāti no ZZS, 12 no *Saskaņas*, trīs no LRA un vairāki neatkarīgie deputāti. *Vienotības* frakcija balsoja “pret” vai atturējās, tāpat rīkojās arī atsevišķi deputāti no pārējām frakcijām.

Deputāta Ringolda Baloža, kurš pirms balsojuma runāja par tā nodošanu komisijām, pamatnostādne bija, ka Latvijā baznīca ir šķirta no valsts, tāpēc Saeimai nav jājaucas tajā, ko vēlas Baznīca, un tikai jāapstiprina likumā LELB vēlmes.

Pamatots bija deputāta Ilmāra Latkovska teiktais, runājot pret likumprojekta iesniegšanu Saeimā: “Ūn šodienas reālītātē vai arī vēsturiskais mantojums ir tāds, ka ir divi vienā: LELB – Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca un Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca ārpus Latvijas. Dažkārt tās savstarpēji kīvējas (latviešiem tā notiek, kā zināms). Ir virzība uz vienu Baznīcu, vienotu Baznīcu, ko mēs arī gribētu. Kopš archibiskapa Gailiša laikiem tas tā ir; tas ir dokumentēts – ir šī apņēmība no abām pusēm, un tas ir labi, bet latviešiem dažkārt ir grūtības ar to vienotību.”

Tas var tikai skumdināt latviešus. Tas var, protams, iepriecināt latviešu nelabvēlus.

(..) Kaņam beidzoties, archibisks kaps Grīnbergs tika izdzīts trimdā ar visu savu pilnvaru simbolu – zizli, un būtībā Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca ārpus Latvijas ir Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas mantinece, tā piedalās visos starptau-

tiskajos forumos, pārstāvot latviešu luterāņus. Šeit, okupētājā valstī, palika okupētā Baznīca. Daļa tika represēta, daļa – sadarbojās... Tāpēc ne bez pamata ir ne īpaši taisnīgais apzīmējums, ka LELB ir LPSR luterānu Baznīcas mantiniece.

Bet kas ir svarīgākais šajā jau-tājumā? Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca ārpus Latvijas tajos gados uzturēja latvietības un Latvijas neatkarības ideju. Tie, kuŗiem ir bijusi saskarsme ar trimdas latviešiem, to ļoti labi zina. Tas bija nesavīgās atbalsts Atmodas laikā un pēc Atmodas, tātad arī luteriskajai Baznīcīai Latvijā. Šobrīd viņiem tiek pateikts: “Stāviet pie ratiem un turiet muti!”

Jā, arī Latvijas vietējai Baznīcīai bija nopelnī neatkarības atjaunošanā. Jā, bija jauno mācītāju kustība “Atdzīmšana un atjaunošanās”... Bet es sazinājos ar Modri Plātti, kurš man teica: “Pāsveicini un tā arī pasaki viņiem – es esmu katēgoriski pret.” (..) Var manipulēt ar to, ka nosaukumā ir vārdi “ārpus Latvijas”... Nē, tā ir arī ar Latvijas draudzēm... Un tā ir arī diaspora... Tā ir arī Latvijas diaspora. (..) Būtībā šeit ir pateikts aptuveni tā: “Nu, mēs uzspļaujam! Bet nu labi, uz komisiju varat nākt, paskatīsimies un varbūt to spļāvienu saslaucīsim. Tā virzība tikai turpinās sašķeltību un spriedzi gan Baznīcas vidū, gan arī starp Latvijas diasporu.”

Pēc likumprojekta nodošanas Saeimas komisijām ar savu protestu publiski nāca klajā arī Eiropas Latviešu apvienība (ELA): “Latvijas vēstures pagriezienu dēļ mūsu tautas garīgums gadu desmitiem kops arī ārpus Latvijas robežām, LELBāl paspārnē. Augot tautiešu skaitam ārvalstīs, LELBāl arī tagad ir – un būs – nozīmīga loma mūsu piektā novada – diasporas – garīgajā dzīvē, atbalsta smiegšanā un latvietības uzturēšanā, līdzās laicīgām diasporas biedrībām.

Latviešu organizācijas ārvalstīs ir neatraujama dala mūsu tautas garīgās un pilsoniskās sirdsapziņas un uztur tautiešu iespējas dot savu artavu vai atgriezties Latvijā. Centieni ar likumu iegrožot šo reālītāti nenes Latvijas Simtgades gada cienīgu saliedētības un sadarbības vēstījumu un

nesaskan ar topošā Diasporas likumprojekta mērķiem.”

Protams, likumprojekts vēl jāizskata Saeimas komisijām un jāpiņem trijos lasījumos, un tajā var tikt izdarīti labojumi, kas novērš LELBāl diskrimināciju. Laiks rādis, kuŗi deputāti cer uz LELB atbalstu vēlēšanu kampaņā. Manuprāt, šo likumprojektu atbalsta tie, kuŗi domā, ka mācītāji no kanceles aicinās balsot par viņiem, un kuŗi domā, ka diasporas balsojumam vēlēšanās nav nekādas nozīmes un ar diasporu un tās vēlmēm var nerēkināties. Neapšaubāmi ktrs vēlētājs Latvijā vai ārpus tās pats izvēlēsies, par ko balsot. Par sevi droši zinu, ka nebalošu ne par vienu partiju vai deputātu, kurš atbalsta ārpus Latvijas esošās evaņģēliski luteriskās Baznīcas diskrimināciju.

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

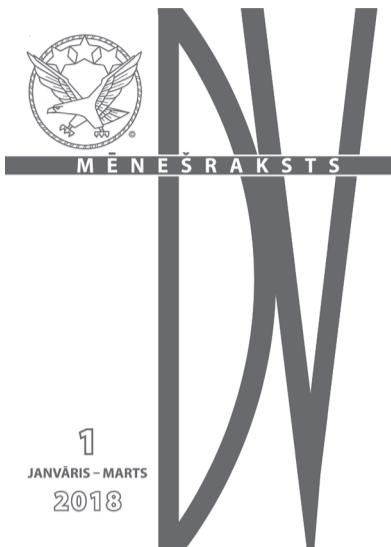
+371 – 672 225 09

www.leta.lv

EDUARDS SILKALNS

Vai domājat, ka grāmatu (un retumis arī žurnālu) apskatniekam un vērtētājam ir viegla dzīve? Ir visvisādi kārdinājumi atkāpties no svarīgākā spēles noteikuma – par katru cenu censīties būt objektīvam. Recenzents taču arī ir cilvēks, kam ir savas tematiskas patīkas un nepatīkas, kas viņam dažu publikāciju pietuvina, kamēr citu no viņa attālina, neatkarīgi no to kvalitātes. Pašam personiski pazīstamu autoru kādreiz vedas pacil dināt vairāk, nekā tas, objektīvi skatoties, būtu pelnījis. Ar sirm galvi, kurš, ko var zināt, nupat rādījis sava mūža pēdējo romānu, gribas apieties saudzīgāk nekā ar iesācēju rakstu druvā.

Bet ko iesāktar Ligitas Kovtunas redīģētā *Daugavas Vanagu Mēnešraksta* jaunāko numuru, par kuļu jāraksta tieši tās pašas Ligitas Kovtunas redīģētajām avīzēm? Saslavēs pār mēru, no objektīvitātes nebūs ne atblāzmas. Stipri pels, rakstu vienkārši nenodrukās, re daktori rokās taču vara. Iedvesmu, kā rīkoties, dod *Mēnešraksta* 1. lappusē publicētā Zinaidas Lazdas Latvijai veltītā dzejoļa pēdējās divas rindas:

*Neviens no tevis nevar atlauzt mūs,
Ar visu ērksi roze sirdi būs.*

Vispirms, protams, uzmanību te saista ērķšķa nosaukšana par ērksi, bet te, liekas, vaina nebūs meklējama vis drukas kļūdā, bet gan tajā, ka daiļskanības alcēja dzejniece būs tīsi vairījusies no zobeņa š un aukslējeņa k. Nu, lūk, varam divrindi uzskatīt par mājienu recenzentam, ka gluži kā dzejnieci Latvijā, tā recenzentam *Mēnešrakstā* jāraugās pēc rozes (vai par augstu tvertas?), bet jāpamana arī pa ērksītim. Tā, lūk!

Žurnālā labi līdzsvaroti ir materiāli par DV darba aktuālītātēm globāli un atsevišķās zemēs un pilsetās ar Vanagu sirdim tuvu vēsturi. Te izceļas 2009. gadā Kalifornijā mirušā Raimonda Gunāra Slaidiņa jau iepriekšējā numurā pasāktā *Kaŗa gaitu diena grāmata*, 1944–1945. Par tikai dažus gadus jaunāku vēsturi ir Egonu Andersona atmiņas par Altgarges ģimnāziju pēckārā Vācijā. Sie abi raksti visvairāk uzrunās šobrīd gados pašus vecākos Vanagus, kam

1940. gadi vēl saglabājušies atmiņā. Ir taču daudz nespējnieku kārtā nonākušu un patālu no latviešu vienaudžu sabiedrības dzīvojušu Vanagu un viņu domubiedru, kam lielākās latviešu apmetnes vietās ierastās sabiedriskās rosmes aiziet secen un kuļu garam, ko var zināt, senie laiki tuvāki par jaunākajiem.

Tomēr Daugavas Vanagi ir organizācija, ne vienpatnū kopiena, tāpēc uzvars žurnālā likts uz aktuālām un pavisam nesenām aktīvitatēm un notikumiem. Pirmais raksts ir ziņojums par nesenajām Vanagu un Vanadžu priekšnieku vēlēšanām. Laikam nebūs neviena, kas nezinās kādreizējo trimdas latvieti Austri Grasi, turpretim ārpus Vanagu aprindām mazāk pazīstams būs bijis viņa vēlēšanās uzvarejušais pretkandidāts Gunārs Spodris. Izrādās, ka Spodris tāpat kā Grasis bijis ilggadējs trimdas latvietis (Grasis – Vācijā, Spodris – Lielbritānijā) un tikai pirms ga diem desmit atgriezies uz dzīvi Latvijā. Turpretim jaunievēlētā pasaules Vanadžu priekšniece Klāra Mētra, kā spriežams, ilgstoši bijusi "Latvijas latviete".

Visvairāk vietas žurnālā atveltīt rakstiem un fotoattēliem par rosmēm atsevišķās DV nodaļās dažādās zemēs. Šķiet, ka notikušā izgaismojums (labi!) vai palikšana tikai tā dalībnieku ziņā atkarīgi no katras pilsētas korespondenta rakstītgrības un dalītiesprieka.

Austrālijā pastāvīgi, ilggadēji rakstītāji gādājuši, lai būtu pastāstīts par Adelaides, Pertas un Sidnejas nodaļu dzīvi, kamēr nekas īpaši atzīmējams neliekas būt noticis Melburnā un Brisbenā. Toties rakstītājs no Linkolnas, ASV, rakstam par DV rosmēm Linkolnā piecīs vēl klāt rakstu par Linkolna ev. lut. draudzes rīkoto Reformācijas atceri savā pilsētā. Kā viņš, tā redaktore būs nodomājuši, ka laba nekad nevar būt par daudz un, kaut formāli runa ir par divu dažādu organizāciju paspārnē aizvadītiem sarikojušiem, visi apjaušam, ka "tie paši cilvēki jau vien tie ir".

Viena no šobrīd rosīgākajām DV zemēm ir Anglija, bet par to materiālu liekas pietrūcis. Tad nu redaktore uzlikusi sadalīs virsrakstu "Daugavas Vanagi Lielbritānijā" rakstam par Vītolu fonda sadarbību ar ziedotājiem vairākās zemēs, to skaitā – Anglijā. Tomēr jāatceras, ka mums nav darišana ar gada grāmatu, kuŗas uzdevums būtu līdzsvaroti atspoguļot visu DV zemju un nodaļu atzīmēšanas vērto darbību, apsveerot katras vienības lielumu un rosišanos dinamiku. Periodiskam izdevumam, kas iznāk četras reizes gadā, drīkst būt pašam sava dinamika, un atsevišķa numura nelīdzenumus taču var izlīdzināt, nepateikto pateikt nākamajā vai aiznākamajā numurā.

Vēl apskatāmajā numurā lasāmi trīs nekrologi, itin izvērsti mate-

Roze ar ērksi

Daugavas Vanagu Mēnešraksts, Nr. 1. janvāris-marts 2018

riāli par Okupācijas mūzeju un neliels birums dažāda garuma rakstu ar politisku, idejisku, vēsturisko ievirzi. Nepieminēta nedrīkst palikt Gundegas Saulites recenzija par Māras Zālites jauno romānu *Paradīzes putni*.

Atgriežamies pie rakstīņa sākumā aizķertās analogijas par rozi un ērķšķiem.

Kas *Mēnešrakstā* paitas dailākā ziedā virzienā? – Izdevuma formāts atbilst lielākās tiesas grāmatu formātam, tāpēc žurnāls ērti saglabājams plauktā. Palieli burti ir draugi gan gados vecāku lasītāju acīm, gan dažām jaunākam lasītājam (cerams taču, ka būs arī daži tādi!), kas latviski vēl tikai boksterē. Saglabāta Endzelīna ortografija, ar kuļu vismaz daži no mums, pēdējie mohikāni, gribam aiziet viņsaulē. Perta ir Perta, ne Pērta, bravo! Rakstu vairuma tieksmē uz īsumu iepriecēs gan vecākus lasītājus, gan tādus, kas sevi neuzskata par intelektuālistiem un, iespējams, nelasa *Jauno Gaitu*, kur nu vēl *Rīgas Laiku*.

Smukuma labad pāris mazu ērķišu. (Neraža, tomēr uzrakstījas tas zobenis š!) Autoru – sieviešu uzvārdiem pa vidu lasāms kādas autores, sievietes, vīriešu kārtā likts uzvārds. Mūsu apstākļos te nevar vainot redaktori, jo (a) katrs cilvēks jau pats vislabāk zinot, kā viņu sauc un (b) nevar jau apvainot un, ko var zināt, no līdzdarbības aizbaidit kompetentu rakstītāju.

Kad visa pasaule ir darbnīca

MĀRIS BRANCIS

"Darbnīcā es neko nedaru, tādēļ ka man darbnīcā ir visa pasaule", teica Aleksejs Naumovs, kad satiku gleznotāju viņa personālizstādes "Nebeidzamā ainava" laikā Latvijas Nacionālajā mākslas mūzejā. Tā bija visai īsa – sešas nedēļas (no 24. februāra līdz 8. aprīlim) šādai izstādei ir gaužām maz, un, ja vēl nēm kuplo apmeklētāju skaitu un cildinošās un visnotāl jūsmīgās atsauksmes, tad apskatei atvēlētais laiks liekas vēl īsāks.

Izstādes autors Aleksejs Naumovs Latvijā nav pārlieku populārs mākslinieks. Domāju, ka līdz šim citi ir bijuši biežāk mākslas cienītāju uzmanības lokā. Tā īsti viņu ievēroja 20. gs. 90. gadu vidū, kad viņam radās iespēja pagleznot Itālijā un citviet. Tad viņš ieguva otro elpu, un otas raksts kļuva brīvs un atraišīts, krāsu salikumi dienvidnieciski spoži.

Gleznotājs ir dzimis 1955. gada 10. janvārī Rīgā. Pēc Jaņa Rozenāla Rīgas mākslas vidusskolas beigšanas 1973. gadā viņš iestājās Latvijas Mākslas akadēmijā, kuļu beidza 1979. gadā pie Induļa Zariņa, pēc tam papildinājās pie Eduarda Kalniņa un Sorbonnas mākslas augstskolā Francijā. Kopš 1985. gada Aleksejs Naumovs ir pedagoģs Glezniecības nodaļā, 1994. gadā iegūst profesora grādu, desmit gadus bija prorektors, bet no 2007. līdz 2017. gadam –

Latvijas Mākslas akadēmijas rektors.

Kaut arī sākotnēji blakus figurālām kompozīcijām un klausajām dabām gleznotāja interēsu lokā bijusi arī peizaža, taču patiesībā viņa radošā energija ir veltīta tieši tai. Lai gan tika reklamēts, ka "Nebeidzamā ainava" ir lielākā Alekseja Naumova retrospekcija 40 gadu garumā, taču izstādē aptverts īsāks posms, galvenokārt 21. gadsimta gleznes. Vecāki darbi nebija iekļauti ekspozīcijā, kaut arī tie reproducēti albumā (apgāds "Neputns"), kas iznāca vernīšas dienā. Izstādi iekārtoja Kristians Brekte, kurš, kā atzinās Aleksejs Naumovs, bez želastības sviedis ārā darbus: "Viņš ir minimālists". Tas nozīmē, ka gleznu atlasi noteica telpas un iekārtotāja koncepcija. Uzreiz jāteic – izcila ekspozīcija – pārskatāma, aptveroša, emocionāli pie sātināta. Jādomā, izstādes kopējam tēlam agrinie darbi droši vien nepiedienēja.

Jāatzistas, ka tik pozitīvi uzlādētu mūsdienu mākslas izstādi loti sen neesmu redzējis. Parasti nopriecājies, ka ir labi, taču drīz vien redzētais piemirstas. Šoreiz atliek tikai iedomāties, kad krūtīs kaut kas sāk atkal ieskanēties. Tie varbūt ir pateicības vārdi Aleksejam Naumovam par atgāndni – patiesas mākslas pamatā ir augsts profesionālisms un cilvēkmīlestība.

Konceptcijas nespēj aizstāt labi uzgleznotāju darbu ar izcilām krāsām tonālām variācijām, drošu roku un trenētu aci.

Viņa izstādē apliecināja, cik būtiska ir gleznošana dabā, plenērā. (Šai sakarā ir augsti novērtējama Preili un Rīgas domes iniciātīva, izveidojot Jāzepa Pigožņa balvu Latvijas ainavu glezniecībā.) Visi darbi, ko redzam Alekseja Naumova skatē, ir gleznoti tiešā saskarē ar dabu – pie Daugavas, Venēcijā, Amerikā un visur kur. Nekā izdomāta, izfantazēta. Un piepeši aptver, ka neko nevajag izgudrot, viss ir mums apkārt. Tikai jāierauga un jāizjūt, un jāprot krāsās ietvert. Lūk, cik vienkārši!

Albumā par mūsdienu ainavu garī filozofē Helēna Demakova. Viņa tai pieiet konceptuāli, izprātojot, ko tad jaunu pienes viens vai

vinu acīs mirdzēja spoža uguntiņa – sak, beidzot mūzejā atkal valda cēlsirdīgs skaistums.

Cilvēki ir noilgojušies pēc emocionālās, pat sentimentālās mākslas. Tā viņiem ir tikpat nepieciešama, kā nepieciešams elpot un justies laimīgiem.

Vēl kāda mana atziņa, nolūkojoties "Nebeidzamajā ainava" – Aleksejs Naumovs patiesi glezno visur, kur aizved viņa ceļi – Parīzē, Venēcijā, Romā, Nujorkā, Ēģiptē, Kuldīgā, Iksķilē. Māksliniekam ir vienlaikā, kur viņš glezno – viņam pati svarīgākā lieta ir glezniecība, krāsu sa skana, kompozīcija, otas vilciens, iekšējā kaisme. Viņš neizceļ vienas vietas lieliskumu pār citu. Visi skati ir vienlīdz iedvesmojoši, tādēļ nerodas doma, ka gleznu autors par Burano Italijā ir vairāk sajusmināts nekā par Pārdaugavu, Māras diķa apkaimi. Cik izmeklētos pelēkos tonos attēlots Konkordijas laukums Parīzē, tikpat izsmalcinātā krāszie dā izgleznoti Arkādijas parks vai Ķipsalas rūpnieciskie pacēlumi tālumā un Andrejostas techniskie ritmi. Cik krāsaini ir Ankaras skati, tikpat plaša krāsu daudzveidība ir ieraudzīta Lejas ielas namos.

Aleksejs Naumovs ar savām ai navām apliecinā, lai cik krāšņa ir svešu zemu daba un kultūrvēsture, tikpat skaistuma ziņā līdzvērtīga ir Rīga un visa Latvija. Te slēpjās gleznotāja patriotisms.

Ainavai, faktiski katrai gleznei, jāuzrunā skatītājs, jāsavīlē, jāaizskār kādas nerēdzamas stīgas, kas apgaro skatītāju, paceļ pāri ik dieinai. Šodien tas ir sevišķi nozīmīgi. Ikdienā nokauj cilvēka jūtas, bieži samīn dubļos. Aleksejs Naumova ainavu izstādē apgaro, stāsta par skaistuma savilnojošo, aizkustinošo. Tāpēc skatītāji klida pa zālēm, un

“Man patīk apzīmējums – globālais latvietis”

Latvijas kultūras ministre Dace Melbārde intervijā Ligitai Kovtunai

Kuŗš no daudzajiem Simtgades norišu notikumiem jums pašai šķiet visnozīmīgākais?

Nejemos nosaukt vienu, jo ceru, ka spilgtākais notikums vēl ir priekšā, vēl vairāk – ceru, ka būs ne viena vien Simtgades svētku virsotne! Katrā ziņā viena no tām būs šīsvasaras Dziesmu un deju svētki, otrs – man personiski ļoti tuva – Latvijas skolas somas atvēršana. Šis ir Simtgades projekts, kas domāts pilnīgi visiem Latvijas bērniem un jauniešiem, apmēram 200 tūkstošiem skolēnu. Latvijas skolas soma nodrošinās iesaistes aktivitātēs, lai caur izglītības procesu mūsu bērniem tiek atvērta jauna iespēja solīti pa solitīm iepazīt, “pieredzēt” Latviju. Ja mēs vēlamies, lai jaunā paaudze patiesi izjūt piederību valstij, tās kultūrai, vēsturei, ir svarīgi dot iespējas izjust šo piederību jau skolas vecumā. Esmu cieši pārliecināta, ka klāstā, ko piedāvā mūsdienu izglītība, ir jābūt arī piedāvājumam, kas nodrošina šo izjūtu. Bērniem ir jāapceļo, jāiepazīst Latvija, jāsaprot, kas tad ir tas īpašais, kas raksturo mūsu valsti, ar ko esam unikāli. Ir lietas, ko nevar uzzināt tikai no mācību grāmatām. Daugavas loki, Rotko muzejs, Likteņdārzs u. c. ir jāredz savām acīm, jāpiedzīvo. Šāda iespēja nedrīkst beigties līdz ar Simtgades atzīmēšanu, tā ir jānodrošina visu laiku, dienu dienā. 30% līdzekļu no Simtgades budžeta paredzēti tieši Skolas somas projektam. Un vēl – mūsdienu bērniem svarīgi ir pašiem darboties. Aktīvi un radoši līdzdarbojoties, rodas dzīlāka izpratne par vietām un notikumiem, kas veido valsts vēsturi. Ceru arī, ka Latvijas skolas somas projekts palidzēs ieaudzināt emocionālo inteliģenci, kuŗas diemžēl ļoti trūkst, tācū tā ir fundamentāla īpašība.

Kā radās šī Latvijas skolas somas ideja?

Tā ir jau ilgi auklēta – pati šo ideju “nēsāju” kopš 2007. gada, kad biju Kultūras ministrijas Valsts sekretāra vietniece kultūrpolitiskas jautājumos. Tad arī runāju ar izglītības darbiniekiem, raugot pārliecināt, ka izglītība nedrīkst aprobožoties tikai ar profesionālu ievirzi – ir ļoti svarīgi bērnus vienlīdz nodrošināt arī ar vispārīgo kultūrizglītību, ar dzīlām zināšanām un izpratni par Latvijas un visas pasaules kultūru un vēsturi.

Galu galā tikai tā mēs izaudzināsim nacionālās kultūras turpinātajus, kas spēs pievienot jaunas vērtības tam bagātīgajam mantomājam, ko esam sanēmuši no iepriekšējām paaudzēm. Līdz ar to Latvijas skolas somas projektu uzskatu par būtisku ieguldījumu nākotnē. Koncerti, uzvedumi un citas norises vairāk ir “mirkļa burvībā”, lai mums būtu svētki.

Vai varat nosaukt vēl kādu projektu, kas būs gluži praktisks, ilgtermiņa ieguldījums nākotnē?

Jaunā Nacionālā enciklopēdija! Vairāk nekā jebkad mūsdienu informācijas telpā ir vajadzīgs uzticams, pamatots izziņas avots latviešu valodā par Latviju un pasauļi. Šobrīd cilvēks var ļoti viegli apmaldīties informācijas laukā, kur pārpārēm ir sagrabstītas, nepareizas ziņas.

Kādā formātā iznāks Enciklopēdija?

21. gadsimta galvenais “formāts” ir digitāls. Turklat – enciklopēdija jau nekad nav pabeigta, tā ir jāturpina visu laiku, un digitāls formāts to lieliski palidz īstenot. Bet Simtgadei par godu būs arī Latvijas sadāļa drukātā formā vairākos izdevumos. Grūti būs atrast mūsdienu jaunieti, kuŗš pēc informācijas dosies uz bibliotēku – pirmām kārtām informāciju meklējam timeklī, un jāapzinās, ka tas ir primārais un galvenais informācijas atrašanas veids. Protams, ir svarīgi arī norādīt ceļu uz bibliotēku, jo esmu pārliecināta – nākotnē nekas neaizvietos grāmatas. Grāmatai būs sava loma, un pēc dzīlākām zināšanām cilvēki turpinās iet uz bibliotēku. Ir taču nozīmīga arī gaisotne, īpaša vide, kur var nopietni un radoši strādāt.

Un par avīzēm – vai ticat drukātās preses nākotnei?

Esmu cieši pārliecināta, ka drukātā prese ir jāsaglabā. Tā ir ļoti nozīmīga kultūrtelpas daļa, drukātās vārds tomēr visi glābājas, un tas vairs neprasā pierādījumus. Mēs taču vēl nezinām, kādas ir iespējas visu informāciju saglabāt digitāli, cik tas ir droši un vai kādreiz neradīsies sistēmas, kas visu vienā mirklī izdzēs! To, kas nodrukāts un saglabāts archīvā, tik viegli izdzēst nevar. Drukātajam vārdam ir jāpastāv, un tam ir jābūt papildinātam ar moderno – digitālo. Iespēja no rīta pie kafijas paņemt rokā avīzi un izlasīt taču ir tāds zināms rituāls, tāpat grāmatas lasīšana. Nevaru iedomāties, ka šo rituālu varētu no cilvēka dzīves izdzēst. Un vēl viena mana “ticība” – reģionālie mediji, speciālie drukātie izdevumi ir nepieciešami, un mani ne-pārliecinā apgalvojumi, kā – “kas tad tos lasa!” Lasa un lasīs, lai gan reālitātē tirāzas tiešām kritis, un tie noteikti ir atbalstāmi. Nevar gaidīt, ka drukātie mediji var paši par sevi izdzīvot mūsdienu tirgus apstākļos. Tas attiecas arī uz diasporas izdevumiem. Latvijas Kultūras ministrija Mediju politikas pamatnostādnēs šo atbalstu ir ierakstījusi.

Simtgades norišu sakarā bieži tiek apspriests – un arī pārmests, ka ir pārāk daudz sarīkojumu...

Jāņem vērā, ka Latvijā tomēr ir ļoti daudzveidīga vide tieši interešu ziņā – ar vienu sarīkojumu nav iespējams iepriecināt visus, bet mūsu mērķis ir nodrošināt, lai Simtgade būtu visiem. Ir jādomā par sarīkojumu kopumu, lai tie notiku dažādos laikos, līdz ar ko būtu pieejami plašākam cilvēku lokam, dažādām mērķauditorijām. Ir jābūt sarīkojumiem, kas patīk jauniešiem, un tādiem, kas patīk laikmetīgās mākslas vai, gluži otrādi, – tradicionālo vērtību milotājiem. Sava vieta ierādāma popkultūrai, sava – akadēmiskajai mākslai. Tāpēc arī diskusijas pēc ikviens svētku programmas notikuma ir ļoti plašas, un ja nesakrīt ar personisko vēlmju sarakstu, – tad arī kritiskas.

Sābriža aktuālītātē ir 4. maija svīnības. Ir jānovērtē, ja nebūtu 1990. gada 4. maija vēsturiskā notikuma – Latvijas Republikas Ne-

Foto: Jānis Deinats

Dace Melbārde: *“Vēlos likt ikvienam pie sirds, ka Latvija ir viņu TĒVZEME, lai cik pases būtu viņa kabatā! Un Tēvzemes nākotne ir atkarīga arī no tavas balss. Nav iespējama latvietības turpināšanās, ja TĒVZEMĒ pie varas nav politiskais spēks, kas iestājas par Latviju kā par nacionālu valsti, par mūsu Satversmē noteiktajām vērtībām – latviešu valodu, latviešu kā pamatnācijas izdzīvošanu fiziski un garīgi, kam savukārt par pamatu ir nacionālā kultūra. Tāpēc ir svarīgi, lai ikviens dotos uz vēlēšanām un balso. Latvijas pasi nedrīkst “iegādāties” tikai personiskajām ērtībām.”*

atkarības deklarācijas pieņemšanas, ko īstenoja drosmīgi cilvēki Augstākajā padomē – laikā, kad Latvijas teritorijā vēl atradās padomju karaspēks, mēs šobrīd neplānotu 2018. gada 18. novembrī! Sogad maijā, visa mēneša gaŗumā, aicinām ikvienu apzināties savu brīvību kā vērtību, pārdomāt, ko katram no mums personiski tā nozīmē, ko tā nozīmē valstij un – kāda ir brīvības cena? Maijā pieminam arī Otrā pasaules kara upuru.

4. maijā klāsim baltos galdautus savās mājās un vietās, kur pulcēsimies. Arī šī ideja nākusi no jums.

Pošoties uz Simtgadi, pētījām valstiski svarīgu dienu svinēšanas tradīcijas un to, kāda ir cilvēki attieksme pret tām. Toreiz mani nepatīkami pārsteidza 2015. gada dati, kas parādīja, ka 4. maiju Latvijā svin tikai 2% iedzīvotājā. Tas lika aizdomāties par to, ka attiecībā uz šo nozīmīgo vēsturisko dienu mums nav nekādu tra-

menes un karjeras. Šī atkalapvie-nošanās ir notikusi daudz intensīvāk nekā iepriekšējos gados, ir pazudusi neuzticēšanās un parādījusies vēlēšanās dzīvot un strādāt kopā. Spilgs piemērs ir 3x3 un 2x2 nometnes, kuŗās pati esmu piedalījusies un to personiski izjutusi. Un ieguvusi daudz jaunu draugu. Tāpēc man patīk šis apzīmējums – globālais latvietis.

Turklāt – statistika liecina, ka arvien vairāk ārzemēs mītošo tau-tiešu ir pieņēmuši Latvijas pavalstniecību, piedalās vēlēšanās.

Nākamais jautājums – par vēlēšanām. Jūs startēsiet Rīgas vēlēšanu apgalbā, tātad to ārzemju pilsonu balsis, kas izvēlēsies balsot par Nacionālo apvienību, tiks ieskaitītas arī par jums. Kā jūs pārliecinātu tautiesus ārzemēs, īpaši jaunākās paaudzes, ka ir jāiet uz vēlēšanām, jābalso par latviskajām partijām, jo varas noturēšanas, respektīvi, nenoturēšanas bīstamība šobrīd it tik liela?

Vēlos likt ikvienam pie sirds, ka Latvija ir viņu TĒVZEME, lai cik pases būtu viņa kabatā! Un Tēvzemes nākotne ir atkarīga arī no tavas balss. Nav iespējama latvietības turpināšanās, ja TĒVZEMĒ pie varas nav politiskais spēks, kas iestājas par Latviju kā par nacionālu valsti, par mūsu Satversmē noteiktajām vērtībām – latviešu valodu, latviešu kā pamatnācijas izdzīvošanu fiziski un garīgi, kam savukārt par pamatu ir nacionālā kultūra. Tāpēc ir svarīgi, lai ikviens dotos uz vēlēšanām un balso. Latvijas pasi nedrīkst “iegādāties” tikai personiskajām ērtībām.

Ja jūs nepārstāvētu tieši Nacionālo apvienību, bet kā vienkārši vēlētāja dotos balsot, pēc kādiem kritērijiem jūs izvēlētos politisko spēku?

Pirmām kārtā man ir svarīgi, lai manis izraudzītais politiskais spēks iestātos par iepriekš minētajām vērtībām. Arī darbos. Plūs vēl demografiskie jautājumi, kas tiek plaši interpretēti. Es šai ziņā vēlos saklausīt ne tikai aicinājumus, lai dzimst vairāk bērnu, bet arī to, kā veidot apstākļus, lai viņi pilnvērtīgi izaugtu. Sākot ar labu mājokli un labas izglītības iespējām. Un vēl – garīgā dimensija, vide, kādā dzīvo mūsu pavalstnieki. Man ir svarīgi, lai manis izraudzītais politiskais spēks konsekventi iestātos par šo vērtību iedzīvināšanu, nevis tikai tās deklarētu. Es ticus Eiropas idejai, Latvija vēsturiski ir Eiropas valsts, un mēs mūsdienās varam pastāvēt tikai kopā ar sabiedrotajiem. Tātad – būdama politikā vai ne, es izvēlos politisko spēku, kas ģeopolitiski ir orientēts uz Eiropas, uz Rietumu vērtībām, ko pārstāv Amerika, Kanada, Austrālia un kas ir mūsu strategiskie partneri, turklāt šajās valstīs dzīvo daudz mūsu tautiešu.

Ja vēlaties sazināties ar Daci Melbārdi, rakstiet:

Kultūras ministrija
K. Valdemāra iela 11 a
Rīga, LV-1364
Tālrunis: +371 67330200
Fakss: +371 67330292
E-pasts: pasts@km.gov.lv

Par Daugavas Vanagiem – vienotiem un bagātiem

Daugavas Vanagu priekšnieks Gunārs Spodris intervijā “Laikam” un “Brīvai Latvijai”

Ir pagājis 10 gadu, kopš no Anglijas pārcelāties uz dzīvi Latvijā, sākumā Rīgā, Vecmilgrāvī, bet drīz vien – uz Latgalī. Un, kā pats teicāt, uzreiz sākāt uzmeklēt Daugavas Vanagus.

Jā, un viņus atrast nemaz nebija tik viegli. Rīgā nesaņēmu kontakt-informāciju. “Palidzēja” kāds raksts avīzē *Rēzeknes Vēstis*, un cilvēki pastāsti, ka pilsētas mazākumtautību klubā mēdz pulcēties arī Daugavas Vanagi. Pavediens bija rokā, un es devos viņus satikt. Izrādījās, ka Daugavas Vanagi tiekas Pašvaldības policijas namā. Uzzināju, ka vairākās novada skolās jau darbojas Vanadzēni, tikai viņiem trūkst kopīgu aktīvitāšu, vienotāja, un naudas, protams, arī trūkst. Kopā ar domubiedriem sākām rīkoties, un pirmais, ko izdarījām, – sagatavojām un izdevām “Daugavas Vanagu audzinātāja rokasgrāmatu”. Nākamais – vajadzēja atrast cilvēkus, kas ie-dvesmo un organizē. “Aizmetni” jau bija – vietējie skolotāji, un, ja vēl bija ieinteresēts un atsaucīgs skolas direktors, darbs varēja sek-mīgi ritēt. Uzrunāju biedrus Anglijā, kas palidzēja ar naudas ziedo-jumiem, un tad sarīkojām ekskursijas uz Okupācijas mūzeju, konkursus, sporta dienas, salidoju-mus. Atsaucība kļuva plašāka. Sākām virzīties tuvāk savam mērķim – jaunās paaudzes patriotiskā audzināšana un iesaistīšana DV organizācijas darbā. Skaidrs, ka to var izdarīt tikai tad, ja notiek aktīvitātes, kas bērniem ir aizraujošas, kaut kas vairāk par vienkāršu izklaidi. Šobrīd darbojas 250 Vanadzēni no 10 skolām. Latgalē, divām Vidzemē un vienas Zem-galē. Viegli nav, lauku skolas tiek slēgtas, aizvadītajā gadā vien divas no mūsu aktīvākajām skolām. Pārfrazējot Andreju Egli – “pašu cirvis cērt un cērt”... Skolotāji par daudz ir aizņemti ar savām ikdie-nišķajām rūpēm, bet darbā ar jaunatni vajag aizrautību, pārlieci-nāšanas spējas, daudz laika, ko ie-guldīt ārpus sava tiesā darba. Bet bērni aug, laika nav. Vēl atcerē-simies, ka Vanadzēni ir pirmais solis uz jaunsardzi.

Bet nu jums uzticēta visas glo-bālās Daugavas Vanagu saimes vadība!

Man bija ļoti lielas šaubas, vai varu to uzņemties, jo esmu sevi iesaistījis daudzās lietas, bet – pie-runāja. Kandidēju un tiku ievēlēts, un nu esmu sācis darboties. Ikvie-nā mītnes zemē ir atšķirīga situā-cija, bet mans uzdevums ir saliedēt Daugavas Vanagus visā pasaule kopīgā mērķa veikšanai. Manā skatījumā – ar virzienu uz Latviju. DV Centrālajai valdei ir jābūt Latvijā, darbībai, kas notiek savā zemē, ir jābūt vērstai uz Latviju. Daugavas Vanagiem ar šo mērķi jāturpina būt saliedētai organizā-cijai, kur galvenais ir – sadarbība un darbīgums. Turklat – nevis ar skatu pagātnē, bet nākotnē. Tas nenozīmē, ka aizmirīsim un ne-turpināsim vēsturiskos darbus – atbalstu dot legionāriem un pat-riotskiem mērķiem. Bet šābrīža aktuālītāte ir latviešu valodas sa-glabāšana un latvisko tradiciju stiprināšana, lai kur arī mēs dzī-votu.

Jūsu stāšanās amatā sakrīt ar Saeimas vēlēšanu gadu. Vai Daugavas Vanagu organizācijai šai ziņā būs kādas īpašas aktīvitātes? (Atminēsimies akciju “Celies un ej!”, kas veiksmīgi noritēja Valo-das referendumā gadā!).

DV joprojām ir labdarības, ne-vis politiska organizācija. Bet, ja par savu mērķi izvirzām jaunatnes audzināšanu patriotiskā garā, tad mums ir pienākums aicināt viņus pildīt savu pilsoņa pienāku-mu un atbildīgi nobalsot par Lat-višķām partijam tad, kad viņi būs pieauguši, un to pašu darīt visiem Daugavas Vanagiem. Demokratiskā procesā noteikti jāpiedalās. Tāds pats ir arī jūsu laikraksta uzdevums.

To mēs arī darām – ik numurā jau kopš šā gada sākuma jūs varat lasīt gan par vēlēšanu pro-ceduru, gan intervijas ar poli-tisko spēku pārstāvjiem, gan sa-biedrībā respektētu un skolotu cilvēku viedoklus. Galu galā – no ārzemēs mītošo tautiešu balso-juma ir atkarīgas 8 – 10 vietas Saeimā, kas ir ievērojams spēks.

Paldies! Bet es daudz domāju par to, ka, piemēram, manā biju-šajā mītnes zemē Anglijā ir aptuveni 700 DV biedru, bet tur mī-tošo latviešu skaits jau sniedzas ap simt tūkstošiem. Vai viņi lasa

**Gunārs Spodris: “Nākamajos trīs gados ne-
ceru gāzt kalnus, bet vienu gan ceru – ka
izdosies uzlabot saprašanos un saliedētību.”**

mūsu un Latvijas presi, vai infor-māciju smēlas tikai tūmeklī? Mums ir jāiet pie viņiem, jārunā un jā-pārliecina – cita padoma man nav. Un tas pats ir jādara visu Latvijas politisko spēku pārstāvjiem. Ne-sliskot, bet dотies pie saviem vē-lētājiem. Šobrīd pats vēl neesmu izraudzījis partiju, kas mani ie-dvesmotu.

Varbūt jāraugās uz konkrē-tām personālijām?

Par daudz saskatu personisko ieinteresētību starp politiķiem, ne-tik daudz – valstisko.

Nepatikami jautāt, bet – vai Daugavas Vanagu organizācija nav nogurdināta savstarpejās ne-saskaņās?

Diemžēl man jāpiekrīt. Līdzte-kus cēliem darbiem ir arī formā-las piekāšanās, neuzticešanās, personiskas dabas strīdi. Citkārt

domāts aizrādījums saceļ veselu emociju vētru. Latvijas situācijā to skaidroju ar vecajām padomju lai-ka brūcēm, ārzemēs – vienkārši ar savstarpeju neuzticešanos, neiz-pratni par to, kā konstruktīvi jā-strādā sanāksmē, kur ir vieta arī dažādiem viedokļiem. Parasti “uz-brūk” cilvēkiem, kas kaut ko dara. Bet tā jau nenotiek tikai mūsu organizācijā.

Stājies amatā, jūs acīmredzot arī iepazināties ar Daugavas Vanagu kasi. Vai DV ir bagāta organizācija?

Nē, DV nav bagāta organizācija! Daugavas Vanagiem joprojām pie-der daudzi vērtīgi nekustamie īpa-šumi. Bet tas prasa daudz darba, lai būtu ienākumi, lai no tiem zie-dotu labdarībai. Nauda nekrīt no gaisa! Latvijā joprojām valda uz-skats, ka ārzemju latvieši ir ļoti bagāti un ka ziedoju mu straume ir neizsīkstoša. Tā tas nav.

No 9. līdz 11. jūlijam Rīgā no-tiks gadskārtējās DV Globālās dienas. Vai tās notiks zināmajā Slokas ielas īpašumā?

Jūs domājat, ka varētu?

Kāpēc ne – būtu labs iemesls beidzot saņemties un sakārtot savu īpašumu.

Tas nav vēl iespējams. Varbūt nākamreiz.

Ko teiksiet savā runā, atklājot šo DV organizācijai nozīmīgo saietu, respektīvi, kāds ir jūsu pirmsais veicamais darbs jeb aici-nājums?

Lai cilvēki – līdzīgi kā katoļu baznīcā – pagriežas pret blakussē-dētāju un padod roku. No visas sirds! Nākamajos trīs gados nece-ru gāzt kalnus, bet vienu gan ceru – ka izdosies uzlabot saprašanos un saliedētību.

Pošamies uz 13. Saeimas vēlēšanām

(Turpināts no Nr. 15)

OKTOBRI

Piecas dienas pirms vēlēša-nām – no 1. oktobra – dažas stundas dienā būs atvērti vēlēša-nu iecirkņi. Līdz vēlēšanām ie-cirkņos varēs iepazīties ar kan-didātu sarakstiem, priekšvēlēša-nu programmām, ziņām par kandidātiem un balsošanas kār-tību. Latvijas vēlēšanu iecirkņos šajā laikā varēs pieteikt arī bal-sošanu atrašanās vietā tiem vēlē-tājiem, kuri veselības stāvokļa dēl nevarēs nobalsot iecirkni. Iespēju balsot atrašanās vietā var izman-tot arī vēlētāji ieslodzījuma vietās.

No 3. līdz 5. oktobrim daļā Latvijas vēlēšanu iecirkņu būs iespēja nodot balsi glabāšanā. Šie iecirkņi tiks veidoti republikas

pilsētās un novados ar vismaz 7500 balsstiesīgo. Pašvaldībās, kurās vēlētāju skaits lielāks par 20 000, balsi nodošanas glabā-šanā iecirkņi tiks veidoti ar ap-reķinu, lai uz pilniem 20 000 vē-lētāju būtu vismaz viens šāds iecirknis.

**6. oktobris – 13. Saeimas vē-
lēšanu diena.** Balsot var jebkurā vēlēšanu iecirknī Latvijā vai ār-valstīs no **pulksten 7 līdz 20** pēc vietējā laika. Lai nobalsotu, vēlē-tājam nepieciešama derīga Lat-vijas pilsoņa pase vai derīga Lat-vijas pilsoņa personas apliecība kopā ar vēlētāja apliecību.

Vairāk par 13. Saeimas vēlē-šanu kārtību un nosacījumiem www.cvk.lv.

Kristīne Bērziņa
CVK Informācijas nodalas vadītāja

Zviedru laiki Latvijā 1629 – 1721

DIĀNA KRŪMINŠ ENGSTEDT

Zviedru-Latviešu biedrība sa-darbībā ar Latviešu pensionāru apvienību atzīmēja Baltijas valstu 100 gadu patstāvības dibināšanas jubileju 5. aprīli Igauņu namā Stokholmā.

Ieradās gandrīz 150 klausītāju, arī daudz zviedru, lai uzklausītu diplomātu, vēsturnieku un rakstnieku Gunaru Wetterbergu, stās-tot par zviedru laikiem Latvijā 17. gadsimtā. Wetterbergs galve-nokārt iztirzāja zviedru sarežģi-tās politiskās attiecības ar visiem kaimiņiem pie Baltijas jūras. Ma-zāk viņš runāja par to, ko mēs, latvieši, domājam ar teicienu “labie zviedru laiki”. Feldmārshās Jēkabs Delagardi, vēlāk Jānis Šite,

sāka pārkārtot baznīcas lietas. Latviešu zemnieki bija nonākuši it kā krustceļēs starp katoļīcību, luteranismu un pagānismu. Zviedri lika sprediķot latviešu valodā, lai cilvēki izprot baznīcas vēstījumus un vērtējumus.

Par garīgo aprūpi uz gadsimta beigām gādāja zviedru karalis Kārlis XI, piešķirot 7500 dālderu Bībeles tulkošanai latviski. Šo darbu veica E. Glikss. Bibeli iespieda 1500 eksemplāros, ko pa daļai izdalīja skolām un baznīcām.

Trūka mācītu laužu. Zviedri lika atvērt ģimnazijas un tā sauktās triviālskolas, kur zemnieku bērniem bija līdzīgas tiesības ar vā-ciešiem. Dibināja arī bibliotēkas.

IRĒNA BĒRZIŅA

Latvijas mūziķu vidū virmo pārdomas, ka Baumanu Kārla himna jāmaina, jo vairs neatbilstot mūsdienu mūzikas kritērijiem, prasībām... Tāpēc uz sarunu par un ap mūziku aicināju latviešu ērģēlnieku, pianistu, komponistu, izcilu personību latviešu mūzikā – Aivaru Kalēju, kuram ir siks viedoklis par mūsdienu un arī ne – mūsdienu mūziku.

Esat koncertējis daudzviet pašālē, esat pasaules pilsonis?

Noteikti neesmu kosmopolīts, lai gan esmu koncertējis gandrīz visās Eiropas valstis, ASV, Kanadā un Japānā. Esu piedalījies starptautiskos ērģēlmūzikas festivalos Igaunijā, Belgijā, Dānijā, Zviedrijā, Čehijā, Vācijā, Italijā, Spānijā, Luksemburgā un ASV. Gan ar orķestri, gan kā ērģēlnieks. Īpaši gan vairs netiecos apgūt kādas jaunas zemes, bet izdevības jau rodas pašas. Pieņemam, pagājušā gada septembrī mani uzaicināja uz garīgās mūzikas festivālu Bogotā, Kolumbijā. Tur latviešu mūžiķi vēl nebija bijuši. Mani uzaicināja lieliskais altists Maksims Novikovs no Krievijas. Viņš bija dzirdējis manu skaņdarbu, kas veltīts Jānim Pāvilam Otram. Tas bija Pāvests, kas palīdzēja sagraut padomju bolševiku imperiju, viņš to ļoti veicināja.

Vai ir kāds īpaši atmiņā palicis brauciens?

Pēdējo reizi biju Amerikā 2005. gadā, un tas bija nopietnākais brauciens, tie bija mani ērģēlkoncerti, kas notika lielajās Amerikas katedrālēs. Pati imponantākā vieta bija militārās akadēmijas katedrāle Vestpointā. Starp citu, *Laiks* sekoja šai koncerttūrei. Koncerti notika arī Čikāgā, Filadelfijā, Klivlandē un citur. Nu jau ir pagājuši gandrīz 13 gadi.

Mūzikas draugi jūs labāk pazīst kā ērģēlnieku.

Esmu absolviējis Latvijas Valsts konservatoriju, Ādolfa Skultes kompozīcijas klasi un Nikolaja Vanadziņa ērģēļu klasi, turklāt esmu viens no pēdējiem, kurš mācījies speciālo harmoniju un polifoniju pie Lūcijas Garūtas. Tā bija manā tēva klusa vēlēsanās, lai es komponētu mūziku, bet ērģeles man patika, jau mazam esot. Atceros, tie bija lieli svētki, kad svētdienās toreizējais vācu demokrātu radio garajos viljōs atskanēja Bacha kantāti. To vienmēr gaidīju. Mans vectēvs bija uzbūvējis mājas ērģeles ar koka stabulēm, viņš pēc dzirdes spēleja koraļus, noturēja mājas dievkalpojumus. Bet viņam nebija viena lata, ko iedot savam dēlam – manam tēvam – klavierstundām. Savam tēvam Otto Kalējam esmu pateicīgs, ka jau agrā bērnībā varēju skatīt ļoti labas mākslas grāmatas, kas viņam kā tēlniekam bija mājās – sākot no Ēģiptes monumentalās tēlniecības un beidzot ar Gogēnu, Van Gogu un citiem klasikiem. Tu kā bērns vienkārši skaties bildes, bet tas kaut kur paliek, nekas nekur nepazūd. Un tā, pieņemam, pēc Ķurloņa mūzeja apmeklējuma man radās mūzikas skaņdarbs *Etide-glezna "Saulīt" vēlu vakarā*.

Jūsu domas par mūziku, kas mūsdienu pārnem pasauli?

Cilvēkam pēc iespējas labāk jādzīvo, pēc iespējas labāk jāpadara

savs darbs, pēc iespējas vairāk jānopelna un pēc tam jāizklaidejās! Tas taču nevar būt dzīves mērķis vai saturis, vai piepildījums – izklaidēšanās! Ja esam daudz strādājuši, mēs varam, pieņemam, vienkārši doties dabā. Tas izklaidēšanās sauklis nekur cilvēci neved, un par to vajadzētu nopietni runāt. Un tas sevišķi spilgti izpaužas arī mūzikā, kas tik ļoti tiek populārizēta visos veidos un uztiepta cilvēkiem kā fona mūzika kafejnīcās, veikalos, restorānos. Cilvēks pamazām pierod, ka tā ir tā vienīgā "īstā" mūzika, kas patīkami knudina pakrūtē, bet tā vairāk balstās uz cilvēka fizioloģiju, kas savā būtībā ir primitīvi. Cilvēki neapjauš, kā ar viņiem manipulē, lai viņš vairāk pirktu un pārdotu. Šī mūzika ievēl kā tādā tūklā, lai cilvēks nedomātu, zināmā

Pēc koncerta Gorā, Rēzeknē kopā ar Inesi Galanti, viņas fonda laureātiem un diriģentu Jāni Stafeckim

mērā tāda mūzika neutralizē cilvēka gribu, viņa personīgo iniciatīvu.

Koncerti lielajās arēnās, trakojosi jaunieši – cilvēkus aizrauj šī mūzika...

Uz to var skatīties ar smaidu, var uztvert nopietnāk. Desmit tūkstoši šādā veidā tiek tracīnāti un pamātā – jaunatne. Līdz ar to daudzi negrib neko dzirdēt par tā saucamo nopietno mūziku, ne par klasisko mūziku, samierinās ar virspusējo, ārišķīgo. Tas pilnīgi neko nedod cilvēka garīgai attīstībai, gluži otrādi – degrāde.

Taču bieži vien mūsdienu nopietnā mūzika nav saprotama.

Jā, domāju, ka mūsdienu nopietnā mūzika nedaudz atbaida. Cilvēks aiziet uz koncertu, viņš ir gandarīts par Bēthovenu vai Mocartu, bet, ja viņam spēle kaut ko no mūsdienu komponistu sacerētā, tas bieži vien ir ļoti "minorīgi", depresso vai pat destruktīvi. Mēs varam par to sūksīties, bet jāpiedāvā kaut kas vērtīgs, izvēloties koncertu repertuārus un rakstot mūzikas darbus. Tad tas ir pretspēks vai pretspols, kas cilvēkus piesaista vērtīgām lietām.

Kāpēc mūsdienu nedzimst Mocarti?

Jo no komponistiem tiek prasīts izmantot mūsdienu izteik-

smes līdzekļus – modernus, asi dišonejošus. Komponisti vienkārši apmierina savas ambīcijas, nedomājot, ko vērtīgu viņš dod cilvēkiem garīgās izpausmēs. Tieks izvirzīti piezemēti mērķi – tikai technika un technika. Nav citu kritēriju, un tāda ir mūsdienu pasaules mūzikas attīstība kopumā. Jaundarbi ir sakāpināti emocionāli, bet ar negatīvu pieskaņu. Ja cilvēks dzīrē tādu depresīvu mūziku, tā var būt pēdējā reize, kad viņš iet uz nopietnās mūzikas koncertu. Uzrakstīt kaut ko *Do māzorā* mūsdienās

smes līdzekļus – modernus, asi dišonejošus. Komponisti vienkārši apmierina savas ambīcijas, nedomājot, ko vērtīgu viņš dod cilvēkiem garīgās izpausmēs. Tieks izvirzīti piezemēti mērķi – tikai technika un technika. Nav citu kritēriju, un tāda ir mūsdienu pasaules mūzikas attīstība kopumā. Jaundarbi ir sakāpināti emocionāli, bet ar negatīvu pieskaņu. Ja cilvēks dzīrē tādu depresīvu mūziku, tā var būt pēdējā reize, kad viņš iet uz nopietnās mūzikas koncertu. Uzrakstīt kaut ko *Do māzorā* mūsdienās

Izcilaijiem klasīkiem vienmēr būs sekotāji.

Mūzika kalpo tam pašam augstākajam, ko saprotam ar cilvēka garīgo attīstību, kā tas ir, pieņemam, Bacha, Hendeļa, Vivaldi mūzikā. Lielo klasikas korifeju Mocarta un Bēthovenu, romantiskā Šopēna mūziku, viņa brīnišķīgās melodiskās līnijas – šo mūziku vienmēr klausīties un spēlēs, jo vienmēr būs cilvēki, kam tas būs vajadzīgs. Lai

deg?" Tolaik, astoņdesmito gadu beigās, tā bija samērā liela politiska uzdrošināšanās.

Spēlējot "Dievs, tava zeme deg!", mani pārnem īpašs savītojums. Tolaik divu dienu laikā – seši koncerti, pilnas zāles! Atceros, Liepājas Svētās Trīsvienības baznīcā bija gandrīz pusotrs tūkstotis cilvēku. Galvenie nopelni, protams, ir Imantam Kokaram. Politiski gan vairs nekādu īpašu draudu nebija, tie jau bija Tautas frontes laiki. Bija atlauta lielāka izpausmes brīvība: lai jau nu pastalnieki padanco, varbūt pat himnu atlaut, bet – vajadzēja saglabāt sociālistisko struktūru un kontroles mechanismu. Tolaik vēl reitais paredzēja, ka būs *Baltijas ceļš* – sadošanās rokās, un vairs nevarēs atsaukties uz padomju tautu, jo tauta izvēlējās iet citu ceļu.

Vai gadījies kādos īpašos notikumos būt kopā ar tautiešiem ārpus Latvijas?

Man bija izdevība spēlēt 18. novembrī svētkos Kolombusas pilsetā. 90. gadu sākumā piedalījos ērģēlmūzikas dienās, festivalā latviešu ērģēlniekiem Amerikā un Kanadā. Labprāt vēl kādreiz dotos uz šīm ērģēļu dienām.

1989. gadā bija iespēja pirmo reizi aizbraukt pie ratiem, pie tēvamās, māsīcas Nujorkā, pie brālēna Bostonā. ļoti nozīmīgi bija arī uzzināt par Daces Aperānes kompozīciju, kas veltīta latviešu brīvības cīnītājam Gunāram Astram. Viņš ir spilgtākā personība, kāda mums vispār Latvijā ir bijusi – nesalaužams vīrs kā ozols. Es šis notis atvedu uz Latviju, un tā paša gada rudeni Imanta Rešņa vadībā atskanējām šo skaņdarbu. Dace Aperāne ir devusi iespēju iepazīties ar latviešu trimdas komponistu devumu, viņa ir latviešu mūzikas un latviešu sabiedrības dvēsele, it kā ļoti trausla būtne, bet spēcīga un aktīva joprojām. Ar laikraksta starpniecību vēlos nodot sirsniņus sveicenius Dacei Aperānei, arī Ingriādi Gutbergai, kas mani ļoti silti uzņēmusi. Divas māsas – lielisks kļaviešu duets ar Karīnu Gutbergu. Ilgus gadus viņas brauca uz mūzikā radošajām nometnēm Latvijā, ko viņas arī organizējušas un vadījušas. Sveicenī arī manai māsīcai Aijai Russel un viņas vīram gleznotājam, ar kuļu allaž bijušas aizkustinošas tiksānās! Tēvamās gan vairs nav kopā ar mums šajā Saulē.

Latviesi aizbrauc no Latvijas...

Pasauli ir pārnēmis materiālisma gars. Mūsu valdībai pārmet, ka tik daudzi brauc prom. Latvijā jau sprīziez par viesstrādniekiem, jo mūsu jau ir par maz, nepietiek darbaroku. Bet tai pašā laikā esmu sajūsmā par tiem latviešu cilvēkiem, kuļi dzimuši ASV, Austrālijā un citur pasaulei un strādā te. Es zinu daudzus tādus cilvēkus.

Jūsu pārdomas Latvijas Simtgades kontekstā, vēlējums Latvijai?

Pastāvēt nākamos 100 gadus, un lai tie būtu gaišāki, saulaināki! No šiem 100 gadiem puse ir pavadīti okupācijā, tieši puse.

Tagad mums tomēr ir neatkarīga valsts ar savām robežām. Ir cerība, ka ar citu lielvalstu atbalstu mēs saglabāsim šo neatkarību un ka tie nākamie simt gadi nebūs apņumoti ar ciešanām tik daudziem cilvēkiem.

OKUPĀCIJAS MŪZEJA GARINŠ STĀSTA

16. Mainīgais maija mēnesis mūzejā

Mani šogad atkal aicina uz Valpurgu nakts svinībām Brokēna kalnā Vācijā. Bet ne man tā īsti ar raganām, ne velniem. Tur jau drīzāk vieta Ķeņina un Staļina spokiem kā Hitlera viesiem.

Brīnumus gan, ka viņi pēc tādām 30. aprīla nakts dzīrēm būtu gatavi **1. maija** mītiniem un gājiņiem Starptautiskajā strādnieku dienā, sarkaniem karogiem plīvojot un "Internacionālei" skanot. Piedodiet, tas gan attiecas uz Ķeņinu un Staļinu, un Mūzeja jaunajā ekspozīcijā netrūks pie mēru, ar kādu "prieku" mēs piedalījamies. Bet, ja atnem "Internacionāli" un sarkano karogu, vidū iezīmē kāškrustu, der arī Hitleram. Jo arī viņa partija bija nacionālsociālistiska un SRĀDNIEKU partija, un 1. maiju svinēja arī Latvijā vācu okupācijas laikā. Gan turpināja strādāt, bet tomēr ar sauklēm, uzrunām par vienotību ar Lielvāciiju un Vadoni Adolfu Hitleru, kā toreiz rakstīja. Laikam jau tāpēc komūništi sauca nacionālsociālistus par fašistiem, nacistiem vai hitleriešiem, bet ne par sociālistiem.

Nu jā, tad pienāca 1945. gads, bet Kurzemes cietokšņa pēdējās dienās 1. maija svētkus nesvinēja ne vienā, ne otrā vīzē. Arī tagad Latvijā tikpat kā ne, lai gan 1. maijs ir arī Latvijā "Darba diena." Tōties **9. maiju** gan – pie pieminekļa

Pārdaugavā. Man liekas, ka šim piemineklim pietrūkst papildinājuma: "Piemineklis Padomju Armijas kaļavīriem – Padomju Latvijas un Rīgas atbrīvotājiem no vācu fašistiskajiem iebrucējiem un Latvijas neatkarības." Man viszīmīgākais piemineklī ir Padomju armijas zābaks, kas Latvijā valdīja, pirms beidzot aizsoļoja 1994. gada 31. augustā. Jaunajā ekspozīcijā smagais zābaks redzams viscaur. Labi, ka aizsoļoja, ka palika tikai plīvojošas Juļa lentītes.

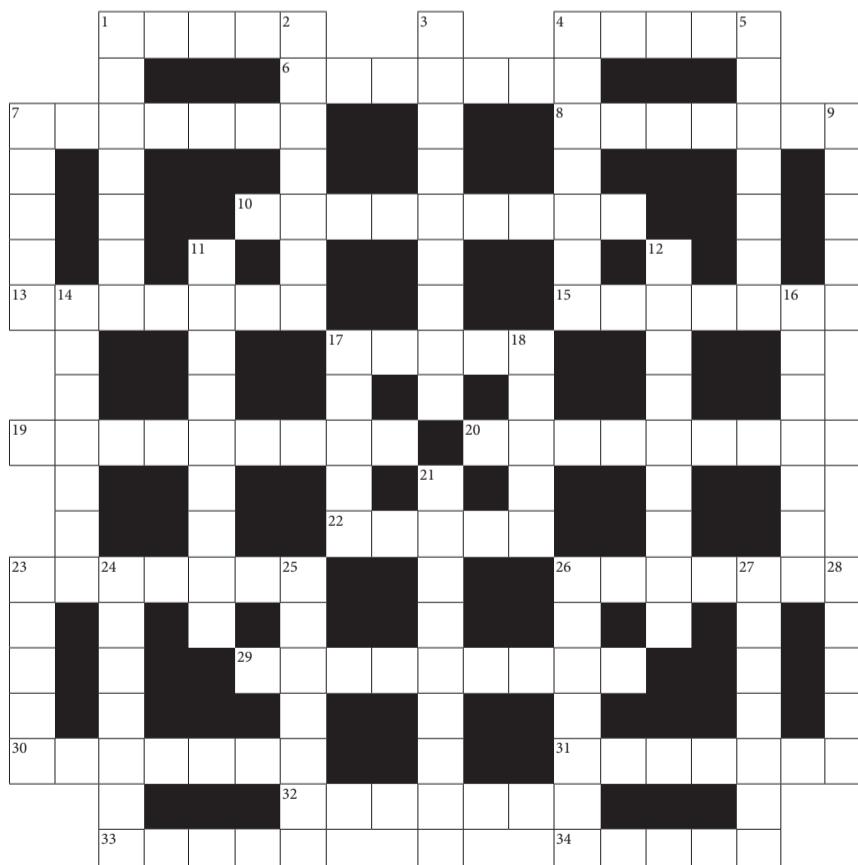
Nē, šie murgi un spoku stāsti man neiet pie sirds, bet ar tiem jāsadzīvo. Uz svinībām Brokēna kalnā es nedodos cita iemesla dēļ: Latvijā taču svin arī Satversmes sapulces sanākšanas dienu

1920. gada **1. maijā**. Jau tas, ka vēlāk nekā 80% piedalījās vēlēšanās, ir ievērības cienīgs skaits. Par spīti visam, kas bija noticis kaļa laikā, tauta toreiz ticēja pati sev un jaunajai Latvijas valstij. Zināja – valsts jāceļ visiem kopā. Un cēla. Tas viss būs jaunās ekspozīcijas ievadā – zem plandoša Latvijas karoga.

Un tad jau tikai pāris dienas līdz **4. maijam**, kad 1922. gadā apstiprinātā satversme atkal kļuva par Latvijas Republikas pamatlēm. Jaunajā ekspozīcijā tur nokļūsim, uzkāpjot pa dziedēšo Baltijas ceļu uz balkona! Man liekas zīmīgi, ka ne 1918., ne 1990. gadā ar deklarācijām nepietika. Neatkarība bija vēl jāzīcīna. Un demokratija – ne mazāk.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

ķu mītoloģijā. 9. Sermuļu dzimtas dzīvnieks. 11. Īpašas konstrukcijas sprādzes. 12. Apkārtmērs. 14. Krodziņš Italijs. 16. Naudas vienība Mongolijā. 17. Starptautisks ligums. 18. Lopkopji Mongolijā. 21. Dāņu rakstnieks (1805 – 1875). 23. Donavas pieteika. 24. Celojoši dziesminieki Senajā Griekijā. 25. Priekšdarbs gleznaikai, skulptūrai. 26. Linu vai vilnas apģērbi senajiem romiešiem. 27. Kažokādu dzīvnieks – grauzējs ar rūsgani brūnu apmatojumu. 28. Šīs vieglas, jautra satura priekšnesums.

Krustvārdu mīklas
(Nr. 15, atrisinājums)

Limeniski. 7. Traverss. 8. Arlekins. 10. Aniss. 11. Sidrs. 12. Karaganas. 16. Riepas. 19. Birkas. 20. Skarene. 21. "Sadko". 22. Klase. 23. Valis. 24. Ārija. 25. Berne. 28. Kūdra. 30. Ciklons. 31. Sukāde. 32. Plaukt. 36. Batiskafs. 40. Liras. 41. Senāk. 42. Arabeska. 43. Patisons.

Stateniski. 1. Talsi. 2. Drazas. 3. Eseja. 4. Valka. 5. Alejas. 6. Silijs. 7. Tunisija. 9. Sarojans. 13. Gudri. 14. Kaboverde. 15. Vilkakūla. 17. Skailis. 18. Indrāne. 26. Emulsija. 27. Uluss. 29. Riksdaags. 33. Lagosa. 34. Efekts. 35. Najas. 37. Ilgas. 38. Kreps. 39. Sekot.

Limeniski. 1. Latviešu dzēnieks (1923 – 1989). 4. Izrādes laukums cirkā. 6. Apavi ar koka zolēm. 7. Pilsēta Indijas austrumos. 8. Vēsturiska Rīgas pilsētas daļa. 10. Poļu astronoms (1473 – 1543). 13. Kazrags. 15. Ķermēņa kaulu sistēma. 17. Rīgas Kinostudijas mākslas filma. 19. Valsts iekārta. 20. Vārdu rotaļa. 22. Seni priekšteci. 23. Garuma mērvienība astronomijā. 26. Dubultsieņu trauks. 29. Mūsdieni olim-

piskās kustības pamatlīcējs. 30. Gundegu dzimtas ārstniecības augi. 31. Debess ķermēni. 32. Zodiaka zvaigznājs. 33. Āpdzīvota vieta Ludzas novadā. 34. Mitrs tropu mežs Dienvidu un Centrālās Amerikas zemēs.

Stateniski. 1. Kūrortpilsēta Liepāja. 2. Elektrodzinēja nekustīgā daļa. 3. Latviešu pianists, mūzikas kritiķis (1914–1974). 4. Viendoklis, skatījums. 5. Upe Dienvidamerikā. 7. Zeva tēvs sengrie-

Bet ekspozīcijā būs arī **15. maijs**. Kārlis Ulmanis, kuļš 1918. gadā kļuva pirmais demokratisks Latvijas vadītājs, 1934. gadā atcēla Satversmi un atlaida Saimevu. Vai Ulmanim vajadzēja

kļūt par tautas Vadoni, ne jau kā Hitleram, bet tomēr? Bet valsti 1940. gadā vinu piespieda likvidēt. Žēl cilvēka traģēdijas. Vēl vairāk – tautas un valsts.

Divu 4. maija stendu iekārtošanai jaunajā ekspozīcijā vajadzīgi 22 000 eiro. Vienam no tiem Dienvidkalifornijas Daugavas Vanagu nodaļa ziedojuši 11 000 eiro. Vēl pieejams otrs stends par 11 000 eiro. Mūzejs un Mūzeja garinš būs pateicīgi gan par lielkiem, gan maziem ziedojuumiem, lai taptu jaunā ekspozīcija.

ASV. Čeki rakstāmi OMFA (ja vajag, ar ziedojuma mērķa norādi) un sūtāmi Ilze Resnis, 10930 Nollywood Drive, Chardon, OH 44024. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

KANADA. Čeki rakstāmi LRDF (*Latvian Relief and Development Fund*) ar atzīmi "Okupācijas mūzejam" (ja vajag, arī ar mērķa norādi) un sūtāmi: Dagnija Staško, 16 Elterwater Ave, Nepean, ON K2H5J2. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

AUSTRĀLIJA. Čeki rakstāmi (ja vajag, ar mērķa norādi) un sūtāmi mūzeja pārstāvei: Ināra Graudiņa, 141 Darley Road, Randwick, NSW 2031.

LIELBRITANIJA. Čeki rakstāmi un ar mērķa norādi sūtāmi mūzeja pārstāvei: Inese A. Smith, 36 Fairmount Drive, Loughborough, LE11 3JR; vai ar mērķa norādi "Latvian Educational Foundation", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire LE17 6DF.

Ar ziedojumu nodrošināts publicitātes projekts

ĪSZNĀS

Rīgas Motormūzejā 12. maijā Latvijas valsts Simtgades Jauniešu rīcības komiteja kopā ar biedrību "Latvijas Mazpulki" aicina jauniešus uz forumu "Jaunās Simtgades pavasarīs", kurī Latvijas Simtgadē realizējuši, īsteno vai plāno projektus un pasākumus, ar savu uzņēmību apliecinot: **Es radu Latviju! Es daru Latviju! ES ESMU LATVIJA!** Atbalsta Latvijas Kultūras ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, Latvijas Kultūras akadēmija.

Liepājā, koncertzālē "Lielais dzintars", 3. maijā plkst. 19 notiks Piektā apbalvojuma "Laiks Ziedonim" laureātu cildināšanas ceremonija. Viņi tiešā veidā turpina I. Ziedoņa "Kurzemīte" vēstīto – nes gaismā aizrautīgus un stiprus cilvēkus, kas neieslīgst vienaldzībā un pašapmierinātībā, atrod neparasto parastajā, savieno senču gudrību ar šodienīgumu un ļauj Latvijai turpināties. Ja ir vēlme būt klāt – biletēs koncertzāles "Lielais dzintars" un "Bilešu Paradize" kasēs, kā arī būs tiešraide LTV 1 un Latvijas Radio.

Latvijas Nacionālajā vēstures mūzejā 4. maijā atklās **izstādi "Latvijas gadsimts"**, kuŗas veidošanā iesaistījušies vairāk nekā 60 valstis, pašvaldības un privātie mūzeji. Apkopotas vēstures liecības un unikāli priekšmeti no Kurzemes, Latgales, Sēlijas, Vidzemes, Zemgales un Rīgas. Pēc Ārlietu ministrijas iniciatīvas, sagatavotas ceļojošās izstādes "Latvijas gadsimta vēsture 10 soļos" satura angļu valodā, paredzēts tulkot arī citās sēvesvalodās. Top arī izstādes "Latvijas gadsimts" katalogs, kuŗa struktūra veidota atbilstoši izstādes desmit sadaļu tematiskajam izkārtojumam. Tāpat izstādes veidotāji izstrādā atsevišķu celvedi bērniem un jaunāko klašu skolēniem, informātīvos materiālus izstādes apmeklētājiem.

Daugavpili no 19. līdz 20. aprīlim oficiālā vizītē apmeklēja Amerikas vēstniece Nensija Petita. Vispirms tikās ar pilsētas domes vadību, nevalstisko organizāciju un biznesa pārstāvjiem, kā arī apmaiņas studentiem. Vēstniece atzina, ka patik jaunā pilsētas devīze "Daugavpils ir daudzveidība", un augstu vērtēja paveikto nacionālo minoritāšu integrāciju. Pēc tam apmeklēja Marka Rotko mākslas centra 5 gadu jubilejas sarīkojumu, kur atklātas 7 jaunas izstādes, kur ar mākslas projektu "Kas ir attēls? Dzīve un uztveres māksla" pārsteidza vācu mākslas galeriju *Pashmin Art Gallery*.

Daugavpils Novadpētniecības un mākslas mūzejā 17. aprīlī atklāja Latvijas valsts Simtgadei veltītu izstādi "Brīvības stāsti: Gimenes vēsture – Latvijas vēsture", kas ir Latvijas mēroga pasākuma "Brīvības ielu stāsts 9 pilsētās, reģionu simboli un vērtības" sastāvdaļa. Daugavpilī ir Brīvības iela. Lielākā daļa izstādes eksponātu ir iedzīvotājū atnesti – fotografijs, sadzives priekšmeti, dienaskrāpmatas ar vēsturiskiem ierakstiem un citi, kas šodien veido pilsētas vēsturi. Izstāde apskatāma **līdz 31. augustam**.

Rīgā, kultūras pili Ziemeļblāzma, 20. aprīlī biedrība "Bērnu Vides skola", SIA *Prakse.lv* un biedrība "Latvijas Mazpulki" rīkoja konferenci "Zaļakai uzņēmējdarbībai Eiropā". "Latvijas Mazpulki" iepazīstināja ar mazpulcēna projektu metodi kā iespēju apgūt videi draudzīgu uzņēmējdarbību jau no mazotnes, un ar projektu "60 elementi tavā kabatā". Tas veidots, lai izglītotu par aprites ekonomikas pamatprincipiem, izmantojot mobilo telefoni kā ikdienas nepieciešamību.

Īsziņas sagatavojuši **Valija Berkina**

WWW.ZEMESSARGAM.LV

lenāc un ziedo

MATĪSS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

SĒRAS

MĀRIS KLAUSS
*29.06.1949 †9.04.2018

Par viņu sēro
Dēls Sascha Klauss ar Nina Schnittger
Māsa Inta Vigante ar ģimeni
Brālis Tālis Klauss

Urnas izvadišana notiks otrdien, 2018. g. 15. maijā, Bilefeldā,
Sennefriedhof jaunā kapelā, plkst. 12.

ĒVALDS FRIŠVALDS
Dzimis 1928. gada 17. jūlijā
Bauskas aprīņķī, Codes pagastā, Tiltos,
mūžībā aizgājis 2018. gada 14. aprīlī
Nottinghamā, Lielbritanijā

*Mīlotais cilvēks neaiziet,
Tikai pārstāj līdzās būt...*

Mīlestībā un pateicībā
Ēvalda brāla meita Andra ar vīru Chris, meitu Ellie un dēlu Harry
kopā ar māsicu Zani un viņas vīru Egilu ar bērniem Lara un Mark

ZLA Stokholmas nodala aicina uz Liepājas Neatkarīgā Goda teātra izrādi

“Blītka”

2018. gada 5. maijā plkst .17

Stokholmas latviešu skolas telpās
(Sollentunavägen 189, 191 35 Sollentuna)

Izrāde "Blītka" izpelnījusies **trīs Spēlmaņu nakts** 2016/2017 nominācijas: **Gada režisors** (Dž. Dž. Džilindžers), **Gada aktieris** (Egons Dombrovskis) un **Gada sasniegums oriģināldramaturģijā** (Rasa Bugavičute-Pēce) un ir ieguvusi lielu skatītāju atsaucību, kā arī pozitīvu kritiku vērtējumu. Spēlēta Latvijā, ASV un Īrija.

Jānis (Kaspars Gods) "klasisks" latviešu vīrietis – nerunīgs, drūms makšķernieks un Zigmārs (Egons Dombrovskis) naudīgs, elegants dāmu mīlulis – bez piecām minūtēm 40 gadu vecumā – satiekas uz aizsalušā Liepājas kanāla. Viens ir pārguris no ģimenes dzīves pienākumiem un atbildības uzņemšanās, otrs cenšas aizmukt no lēmumu pieņemšanas, ka nu taču beidzot būtu jāsāk dzīvot pieauguša vīrieša dzīve. Rezultātā pārliecinot viens otru, kā tad būtu labāk rīkoties, viņi atbild tieši uz sev būtiskiem jautājumiem par to, kā būt.

Vēlaties uzzināt
par tautiešiem Lielbritanijā?

www.latviesiem.co.uk

No mums šķirusies un Dieva mierā aizgājusi
mūsu iemīļotā

EDĪTE NĀGELS

Par viņu sēro
Jermusu ģimene Latvijā,
Birznieku ģimene Anglijā,
Dūdes ģimene Francijā
un Gunārs Anglijā

NEKROPOLE
PERSONU, MOTIKUMU UN KAPU KULTŪRVĒSTURISKĀ ENCIKLOPĒDIJA

Aicinām atbalstīt virtuālo enciklopēdiiju **Nekropole.info**
arī materiāli, veicot mērķa ziedojušus.
Šis ir unikāls projekts, kuŗam nav analoga pasaule.
Mēs tvečam pasaules aizejošo vēsturi, par centrālo asi,
ap kuŗu viss griežas, liekot Latviju.
Tas varbūt ir ambiciozi, bet – kuŗš gan darīs, ja ne mēs paši?!

www.nekropole.info!

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 euro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas publicēšanas biezumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- **PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:** 0,60 euro par 1 cm² ierāmējumā.
- **SĒRU SLUDINĀJUMS:**
NB! 60 euro

Pasta adrese:
Gertrūdes iela 27
Rīga, LV - 1011
Tālrunis + 371 67326761
Tālrakstis +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Līgita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Gertrūdes iela 27, Rīga,
LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Plk.: 9-13)
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrakstis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tālr. 01788823438, faks 01788822441.
Kārto visas sēru un citu studinājumu maksas;
piemērīt Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā: Terēze Bogdanova, tālr.:
07788790952, e-pasts: terze.bogdanova@inbox.lv

ABONEMENTA MAKSA:
Lielbritanijā: 6 mēnešiem GBP 75; 12 mēnešiem
GBP 145. Samaksu ar čeku, PO vai naudā
(ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai
(adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot
Lielbritanijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 875; 12 mēneši SEK 1550.
NAUDĀS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallngatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11
47 46 – 1). Pazinojums. studinājums, reklāmu
sūtīt uz Rīgas redakciju. Abonētu administratore
+371 26134315, red. +371 67326761, e-pasts:
redakcija@brivalatvija.lv

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 155 euro;
6 mēn. – 85 euro; BL knts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, knts IBAN:
DE94200100200271751204, BIC: PBNKDEFF. Adrese abonēšanas jautājumiem: Nils Ebden,
Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr.
+49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemes: 6 mēnešiem 85 euro;
12 mēnešiem 155 euro. Naudas pārvedumi ar čeku
uz Brīvā Latviju (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstis 6 mēnešiem
USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-

Latvija: 6 mēnešiem 33 euro, 12 mēnešiem
55 euro.

Digītā avīze – 55 euro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privātie studinājumi
maksā GBP 3,50 (EUR 6) par 10 mm augstu
vienslejīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru studinājumi (10,6 cm x 7 cm) GBP 45. Zviedrijā –
SEK 600.

Komerciālie studinājumi £7 (EUR 12) par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu parakstos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī
redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precīzitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Gertrudes iela 27, Riga, LV-1011, Latvia
Iespējai: SIA EVEKO, Rīga

SPORTS

SPORTS

SPORTS

STOKHOLMA KANDIDĒ UZ ZIEMAS OS SPĒJU RĪKOŠANU RĪGĀ

Zviedrijas galvaspilsēta Stokholma ir pieteikusies kandidēšanai uz 2026. gada Ziemas olimpisko spēļu rīkošanu. Šī kandidātūra ir aktuāla Latvijai, jo tā sacensības renes sporta veidos vēlas aizvadīt Siguldas trasē. 17. aprīlī Stokholmas pārstāvji tikās ar Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK), Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM), Siguldas novada domes un Siguldas bobsleja un kamaniņu trases pārstāvjiem.

No kreisās: Siguldas novada domes priekšsēdis Uģis Mitrevics, Siguldas bobsleja un kamaniņu trases direktors Dainis Dukurs, Latvijas Olimpiskās komitejas viceprezidents Einars Fogelis un Stokholmas delegācijas pārstāvis Pīters Reinebo preses konferencē // Foto: LETA

“Šis ir nākamais solis mūsu vēsturiskajā procesā, jo esam pateicīgi mūsu Zviedrijas kollēgām par izteikto uzaicinājumu piedalīties iespējamā kandidēšanas procesā. Šī tikšanās nebija pirmā – pirms Phjončhanas Olimpiadas tikāmies Siguldā, bija sarunas arī Dienvidkorejā,” preses konferencē sacīja LOK viceprezidents Einars

Fogelis. “Šī tikšanās bija orientēta uz to, lai precīzi runātu par soļiem, kas no abām pusēm ir nepieciešami, lai sagatavotu mūsu sadarbības memorandu, ko plānojam parakstīt šī gada jūnija pirmajā pusē Stokholmā.” Fogelis uzsvēra, ka pirmais, kas jāizdara Latvijas pusei, ir jāsagatavo informātīvs ziņojums valdībai, bet pēc tam varēs runāt par to, kādi darbi būtu jādara. “Pirmais posms lielus ieguldījumus neprasīs, ja runājam par mūsu cilvēku darbu, tad tie būs cipari, par kuriem runāsim vasařā,” norādīja LOK pārstāvis. Savukārt Siguldas novada domes priekšsēdis Uģis Mitrevics piebildīja, ka liela atbildība arī gulsies uz Latvijas valsts pleciem, bet uz Siguldas pleciem būs otra puse. “Lielis izaicinājums Siguldai būs olimpiskā ciemata izbūve. Tagad tikai esam saņēmuši aprises par to, kam tur jābūt. Tas mūs nebaida, jo Sigulda attīstās. Dzīvojamā fona palielināšana noris jau tagad. Septiņi gadi līdz olimpiskajām spēlēm ir viens mirklis, lai to radītu. Arī infrastruktūra jau šobrīd ir daļēji piemērota,” sacīja Siguldas mērs. Viņš piebilda, ka šobrīd zināmie nosacījumi ir izpildāmi.

“Mums ir ļoti labs iespaids par Latvijas sporta kompetenci un pieredzi starptautiskās sacensībās. Runājām detalizēti par sadarbību, lai iekļautu Latviju 2026. gada Olimpiskajās spēlēs. Mums nav pieredze un trase renes sporta veidos, tāpēc tikai loģiski raugāmies otrupis Baltijas jūrai uz saviem draugiem un viņu iespējām,” sacīja Reinebo.

LATVIJAS HOKEJISTI PĀRBAUDES SPĒLĒS

Latvijas hokeja izlase savā piektajā pārbaudes spēlē pirms pasaules meistarsacīkstēm izbrauku mā, Mihalovces pilsētā, ar rezultātu 1:4 (0:2, 1:2, 0:0) piekāpās Slovākijas valstsvienībai. Mūsu hokejistiem šajā spēlē beidzot izdevās gūt vārtus un pārtraukt “sauso” seriju. Iepriekšējās divās pārbaudes spēlēs pret Somiju Latvijas izlase vārtus tā arī neguva, bet kopumā “sausa” serija bija 152 minūtes un 19 sekundes garā. Vienīgos vārtus Latvijas izlases labā guva Rodrigo Ābols, bet valstsvienības vārtus sākumā sargāja Māris Jučers, kurš pēc diviem ielaistajiem vārtiem tika nomainīts pret Uldi Čalpu. Slovākijas labā vārtus guva Martins Bakošs, Mihels Mikliks, Jurajs Valahs un Davids Bondra.

Latvijas valstsvienības galvenais treneris Bobs Härtlijs

Arī otrajā Euro Ice Hockey Challenge spēlē Slovākijā (Popradā) mūsu hokejisti cieta zaudējumu. Līdzīgi kā dienu iepriekš ar tādu pašu rezultātu – 1:4 (0:1, 1:1, 0:2). Mūsējiem vienīgos vārtus guva Roberts Bukarts. Atšķirībā no iepriekšējās sacensībās, Latvijas valstsvienības vārtus sargāja Kristers Gudlevskis, kurš komandai pievienojās no Ziemeļamerikas.

Savukārt malā palika aizsargs Kristofers Bindulis un uzbrucējs Gu nārs Skvorcovs, kuri spēlēja pirmajā sacensībā, bet laukumā devās Māris Bičevskis un Renārs Krastenbergs.

Sis Latvijai bija piektais zaudējums piecās pārbaudes spēlēs pirms pasaules meistarsacīkstēm. Pēc spēlēm ar Slovākiju mūsu valstsvienības hokejisti 26. un 27. aprīlī spēkojās ar Šveices izlasi, bet sagatavošanās posmu beidza 1. maijā ar spēli pret Kanadas (!) izlasi.

LATVIJAS 3X3 BASKETBOLISTI UZVAR CHALLENGER TURNĪRĀ

Latvijas 3x3 basketbola komanda *Riga Ghetto Basket* ar Nauri Miezi, Kārli Paulu Lasmani, Agni Čavaru un Mārtiņu Šteinbergu sastāvā Ķīnā izcīnīja pirmo vietu sezonas otrajā Challenger serijas turnīrā.

Mūsu vienības dalībnieki spēles pārtraukumā

Apakšgrupu kārtā mūsu basketbolisti izcīnīja divas pārliecinošas uzvaras divās spēlēs, ieņemot pirmo vietu savā grupā. Vispirms viņi ar 22:10 sagrāva *Inanomo*, bet pēc tam ar 22:15 pieveica arī Čehijas vienību *Humpolec*. Ceturtādaļfinālā ar rezultātu 22:12 pār-

spēja Ķīnas Čandžou *Kaidagroup* vienību, bet pēc tam pusfinalā ar 21:17 tika pārspēta *Splitas Statist* komanda no Chorvatijas. Savukārt cīņā par uzvaru turnīrā Latvijas komanda ar 21:12 apspēlēja Krievijas vienību – Maskavas *Imonomo*.

KURUCS PIETEICIES NBA PĀRBAUDEI

Latvijas basketbolists Rodions Kurucs, kurš šosezon piedzīvoja debiju valstsvienībā, pieteicies 2018. gada Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) *draftam*, paziņoja viņa aģents Artūrs Kalnītis.

Patlaban 20 gadus vecais Kurucs bija pieteicīgs arī pērnā gada NBA *draftam*, taču nepilnas divas nedēļas pirms ceremonijas savu dalību atsauca.

Nacionālās Basketbola asociācijas (NBA) drafta kandidāts Rodions Kurucs paudis vēlmi palīdzēt Latvijas U-20 basketbola izlasei Eiropas meistarsacīkšu B līgā, vēstī Latvijas Basketbola savienība. Latvijas U-20 izlase, kurai pērn nevarēja palīdzēt daudzi basketbolisti, pērn izkrita no Eiropas meistarsacīkšu augstākās līgas, tāpēc šogad tā sacentīsies B līgā.

P. Karlsons

PAZINĀJOJUMI**LATVIJA**

Rīgas Evanģēliskās draudzes dievkalpojumi 13. maijā (ar kafijas galdu un svētdienas skolu) un **27. maijā** (bez kafijas galda un svētdienas skolas) plkst. 13. Rigā, Akas ielā 13. Visi interesenti ir laipni aicināti pieteikties uz draudzes organizēto iesvētes mācību. Pieteikumus, lūdzu, sūtīt uz info@redraudze.lv

Straumēnu Jautā kora koncerts svētdien, **29. aprīlī**, plkst. 15 Zviedru zālē “Straumēnos”, *Cathorpe Manor, Cathorpe, Leics, LE17 6DF*. Pēc koncerta kafijas galds un bagātīga loterija. Ieeja £ 10 (ieskaitot kafijas galdu). Apmeklēt laipni aicina Straumēnu Jautkais koris.

ANGLIJA

Pirma reizi Anglijā – Kūku konkursā, veltīts Latvijas Simtgadei! **28. aprīlī** plkst. 10 DV Londonas nama zālē, **72 Queensborough Terrace, London, W2 3SH**, uzstāsies dziedātājs Ainārs Bumbieris. Kūku konkursa izskanā – kūku degustēšana. Esiet mīli aicināti!

Latviešu Kultūras dienas Londonā piektien, **11. maijā**, plkst. 19.30 DVF nama zālē.

Dzejas vakars sestdien, **12. maijā**, *Bishops Square, Spitalfields Market, London E1 6AA*. Gājieni plkst. 11.30, atklāšana plkst. 12. Latviešu dejas, dziesmas, folkloras, latviešu tirdziņš ar

Latviešu ēdienu, dailamatnieku izstrādājumiem, grāmatām utt. visu dienu līdz plkst. 17.30.

DIEVKALPOJUMI ZIEMEĻANGLIJAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), **29 Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA**, svētdien, **20. maijā**, plkst. 11 Vasarsvētku dievkalpojums. Piedalās Lielbritanijas iecirkņa sinodes dalībnieki un viesi.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Lesterā, *St. Ursula's Chapel, Wyggestons, 160 Hinckley Road, Leicester, LE3 0UX*, sestdien, **5. maijā**, plkst. 14 dievkalpojums.

Birminghamā, *All Saints baznīcā, Kings Heath, B14 7RA*, svētdien, **13. maijā**, plkst. 14.30 dievkalpojums.

Straumēnos, *Cathorpe Manor, Lilbourne Road, Cathorpe, Lutterworth, LE17 6DF*, svētdien, **27. maijā**, plkst. 10 dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Derbijā, *Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT*, svētdien, **6. maijā**, plkst. 12 dievkalpojums.

Nottinghamā, *Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH*, svētdien, **6. maijā**, plkst. 15 dievkalpojums.

Mansfieldā, *St. Peters's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP*, sestdien, **5. maijā**, plkst. 11 dievkalpojums.

Peterborovā, *St. Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN*, sestdien, **12. maijā**, plkst. 16 dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Manchesterā, *Martin Luther Kirche, 9 Park Road, Stretford, M32 8FE*, svētdien, **13. maijā**, plkst. 13.30 dievkalpojums.

APVIENOTAJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV.LUT. UN MIERA DRAUDZĒ, Zviedru baznīcā, **6-11 Harcourt Street, London W1H 4AG**, svētdien, **13. maijā** plkst. 14. Gimenes dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdien, **27. maijā** plkst. 14 Trīsvienību svētku dievkalpojums.

ZVIEDRIJA

Līdz **6. oktobrī** gaidāmajām 13. Saeimas vēlēšanām atlīcis pusgads. Kāda patlaban izskatās politiskā situācija Latvijā? Kā orientēties pirmsvēlēšanu informācijas džungļos un izdarīt pārdomātu izvēli? Par šiem un citiem aktuāliem politikas jautājumiem uz tiksānos aicina Zviedrijas latviešu apvienības Politiskā darba grupa sadarbībā ar Latvijas vēstniecību Zviedrijā.

DIEVKALPOJUMI

INFORMĀCIJA par Zviedrijas latviešu ev. lut. draudzēm un dievkalpojumiem redzama arī mājaslapā www.draudzes.se

Gēteborgas ev. lut. draudzēs Gimenes dienas dievkalpojums svētdien, **6. maijā**, plkst. 14 Hāgas baznīcā (*Haga kyrka, Haga Östergata 30, Gēteborgā*). Dievkalpojuma tēma: Lūgšanas svētdiena. Dienas mude: “Ko jūs lūgsit Manā Vārdā, to Es darīšu” (Jāņa 14:14). Dievkalpojumu vadīs

mācītājs Dr. Normunds Kamergrauzis, pie ērgelēm *Peter Wägsgjö*. Pēc dievkalpojuma sadraudzība Hāgas draudzes namā. Visi sirsniņi gaidīti!

STOKHOLMAS ev. lut. draudzēs Gimenes dienas dievkalpojums Vasarvēstekos ar draudzes mācītājas Ievas Graufeldes atvadu sprediķi sestdien, **19. maijā**, plkst. 14 Somu baznīcā (*Finska kyrkan, Slottsbacken 2B-C, Gamla Stan, Stockholm*). Dievkalpojumu vadīs Ieva Graufelde, pie ērgelēm Rūta Baumgarte.

Dievkalpojumu kuplinās Stokholmas latviešu koris un Stokholmas latviešu skolas audzēkņi. Pēc dievkalpojuma draudzes namā kafijas galds ar mācītājas Ievas Graufeldes godināšanu. Visi mīli aicināti un gaidīti!

VĀCIJA

Šī gada **4. maijā** **19** Minsteres latviešu centrā (*Salzmannstr 152, 48159 Münster*) skanēs Atvara Sirmā un Dinas Kristīnes Bitēnas rokoratorija “Es nosaucu vārdā”, veltījums Brīvības Ziedojums no 12 EUR (biedriem 9 EUR, bērniem līdz 14 g.v. ieeja par brīvu).

Sis darbs tapis pagājušā gadsimta 80. gadu beigās. Vēl priekšā barikāžu laiks, tautas Atmoda, 1990. gada 4. maijs. Tik sen... tomēr tik aktuāli arī šodien skan Dinas Kristīnes Bitēnas dzeja un Atvara Sirmā skaistā mūzika. Koncertuzvedumā piedalis darba autori, solisti un mēs – Minsteres jauktajais koris “Dudan”.

Mēs ļoti vēlamies kopā ar jums iz-

dzīvot šo stāstu par Latvijas Valsts dzimšanu, dzimtenes sajūtu un Brīvību.

Pēc koncerta (**apm. 20.30**) visi kopā klāsim **baltus galdautus**, uz galda liksim līdzpanēmtos gardumus, stāstīsim savus stāstus un kopā uzdziedāsim. Protams, ka mīli